Ч. 278 (14.527). Львів, четвер 10. грудня 1936. Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, ІІ. пов.
Конто почт. щадн. 504-060. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“. Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Четвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 229-41.
„ Друкарні: 229-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Дальше підпорядкування совітських республик Москві.

ЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ СУДІВНИЦТВА.

Центральний вик. комітет СССР і рада нар. комісарів видали нові постанови про діяльність та організацію союзного нар. комісаріяту справедливости. Та організація йде по лінії послідовної централізації. Від тепер союзний комісаріят має контролювати, як сов. суди пристосовують союзне право, дбати про суцільність судової практики, нормувати організацію всього сов. судівництва, контролювати всі правничі видання, курси і школи і т. д. Союзний комісаріят буде від тепер кермувати працею нар. комісаріятів справедливости поодиноких союзних республик.

„ОССОВІЯХИМ“ УССР КУЛЬГАЄ.

Як подає „На Сторожі“, український „Оссовіяхим“ (організація для протилетунської та протигазової оборони) працює зле. Він вишколив 73% пільотів і 75 % інструкторів, зате зовсім занедбав вишкіл технічного персоналу. Вина спадає на центральну раду організації, що напр. плян зайнять і вишколу прислала щойно... в серпні.

ВУГІЛЛЯ ВИДОБУВАЮТЬ ЗА МАЛО.

„За Індустріялізацію“ жаліється, що у Сталінові праця фабрик коксу останніми часами сильно погіршилась тому, що вуглеві трести „Куйбишевуголь“ і „Мацеевуголь“ не виконують пляну продукції.

НОВИЙ НАР. КОМІСАРІЯТ.

Центральний вик. комітет СССР утворив союзний нар. комісаріят промислу оборони держави. Нар. комісарем заіменували Мозеса Рудзімовича, його заступниками — Михайла Кагановича і Ромуальда Мукневича.

Боротьба проти комунізму.

У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

Чеські сокільські організації заборонили своїм членам належати до „союзу приятелів СССР“ та брати участь у його виступах.

„Моравсько-словенскі Денник“ взиває уряд негайно розвязати комуністичну партію, бо це найбільший ворог держави. Розріст большевизму в Чехословаччині стягнув на неї напади англійської преси.

НА ЛИТВІ.

Ковенський апеляційний суд засудив 4 особи на півтора до 3-ьох літ вязниці за комуністичну пропаґанду. Подібні процеси стають щораз то частіші.

У БРАЗИЛІЇ.

Бразилійський президент домагається, щоби палата послів продовжила на дальших 3 місяці стан облоги, даючи змогу поставити під суд особи, арештовані за протидержавну діяльність.

Створім матеріяльну базу для освітніх змагань. Складаймо на „Дар Просвіті“!

„Нормалізація“ у теорії і практиці.

ПІСЛЯВОЄННА НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА. — ОГЛЯД СПРОБ ПОРОЗУМІННЯ ВІД 1921. ДО 1935. РОКУ. — У ЧОМУ РІЖНИЦЯ ЗАСАДНИЧОГО ПІДХОДУ УКРАЇНЦІВ ТА ПОЛЯКІВ ДО СПРАВИ ПОРОЗУМІННЯ?

Залишім на боці роки воєнної розправи, пригадаймо тільки два історично безспірні факти з того часу: 1) не з української сторони впали слова „тильско дрогом меча“ і 2) всі випадки завішення зброї були використані польською стороною виключно для стратегічних цілей. Але — минулася війна і принесла більшу перемогу польській стороні, ніж сама вона могла колинебудь про це мріяти. А проте не минулася проблема польсько-українських взаємин. Не перекреслили її такі доконані факти: дбайливе усування всіх зовнішніх познак самого істнування українців у Галичині, скасування двомовних написів на залізничих двірцях і державних та самоуправних будинках, заведення нової територіяльної назви, штучний адміністраційний поділ краю, польонізація всього адміністраційного апарату, льокавт українських службовиків, (навіть і після того, як вони заявили готовість присягати, головно в ресорті залізниць і почт та в адміністраційних установах), повна польонізація університету, скасування краєвої самоуправи, — врешті — кольонізація і осадництво, зведення українського народнього шкільництва майже до зера, фактична ліквідація давньої повітової і громадської самоуправи. Не помогла політика строгої централізації правління та уніфікації держави, що поволі щораз більше перетворюється у політику тотальности держави (кооперативний закон): не тільки щораз сильніша контроля і нагляд держави над усіми установами й організаціями, але просто підпорядкування всього організованого життя державі. Безліч було за останніх 19 літ теорій та практичних спроб „вирішити“ українську проблему у Польщі — і все одно вона по нинішній день невирішена...

Невирішена вона, не вважаючи і на всі спроби безпосередньо порозумітися. Тих спроб все-таки було декілька, — минулорічна не була перша і не явилась як „деус екс махіна“. Отож варта пригадати, що у серпні 1921. року була така спроба з польської сторони, за посередництвом п. Ст. Лося і о. мітрата Войнаровського: вона розбилася через домагання польської сторони, щоб еміграційний уряд през. Петрушевича спершу вирікся всякої дальшої діяльности та признав польську державність, після чого щойно прийшлиб мериторичні переговори. Другу у хронольогічному порядку спробу порозуміння зробив голова першої Української Парляментарної Репрезентації (без Галичини), пок. пос. Антін Васильчук: у висліді його розмов з премієром ген. Сікорським тодішня УПР голосувала за держав-

Анґлійців уже нетерпеливить конституційна кріза.

Льондонська преса (прим. „Таймс“ та „Дейлі Геральд“) вже не скриває деякого знетерпеливлення конституційною кризою, яка за довго проволікається. Вчора відбулися у Льондоні дальші тайні наради; Болдуін радився з королем і його наймолодшим братом, князем Кенту, опісля з королівським дорадником, синдиком князівства Корнвалії, міністром внутрішніх справ сером Саймоном і першим льордом адміраліції сером Гором.

Можна було сподіватися, що

на пятигодинній нараді

король з премієром, синдиком Корнвалії, приватним секретарем князя Йорку та королівським адвокатом, яка почалася у палаті Форт Бельведер вчора в 17. годині, полагодить усі справи. Тимчасом тепер не знати, чи справді нині оголосять якусь постанову. Нині в 11-ій год. зібрався уряд на нараду.

Кріза затягнулася так довго тому, що евентуальна

абдикація короля насуває низку не легких до розвязки питань.

Перше — король не має приватного майна, свої видатки покриває з цивільної листи та з доходів одної з анґл. провінцій, князівства Корнвалії. Очевидно — на випадок абдикації цив. листа перейшлаб на нового короля. Едвард VIII. хоче забезпечити собі лише доходи з Корнвалії.

Друге — не знати, чи Едвард VIII. міг би затримати титул „князя Корнвалії“, що дідично належить до найстаршого королівського сина. Правдоподібно після абдикації Едвард VIII. мусить зречися прав до Корнвалії для своїх потомків. Можливо, що Едвард VIII. затримає лише титул „князя Ленкестеру“ або „князя Честеру“.

Трете — це правна сторінка абдикації і наслідства. В історії Англії можна найти лише два прецеденси — зрештою йшло тоді про примусову абдикацію. Тепер на думку правників,

акт абдикації мусілиб затвердити всі парляменти Англії та доміній.

Спротив одної домінії поважно ускладнив би справу. Слід боятися, що Ірляндія видвигне такий спротив зі засадничих мотивів, тому правдоподібно брит. кола переведуть з де Валерою переговори.

Ірляндська проурядова преса

ставиться до брит. конституційної крізи з резервою. Часопис „Ірляндський Самостійник“ звертає увагу, що п. Сімпсон двічі розвелася і що оба її б. чоловіки живуть, а це вимагає спеціяльної уваги з погляду католицької Ірляндії.

Хто відлетів учора з Льондону до Канн?

Загадковий літак, що виїхав учора з Льондону, причалив у Марсель. Всі три пасажирі наймили таксівку і виїхали в невідомому напрямі. Це правдоподібно представник короля й уряду. Летунське товариство, до якого належить літак, заявляє, що йому невідомо, хто наняв літак і ним летів.

ним буджетом ,а пос. Підгірський задеклярував —як політичну вимогу українців — дезидерат автономії у межах польської держави. Однак уряд п. Сікорського не дотримав ні одної обіцянки, зробленої пос. Антонові Васильчукові. Відома теж доля закону з 22. вересня 1922. року: про воєвідську автономію та український університет на терені одного з трьох східно-галицьких воєвідств — найдалі до двох років від появи закону... Виконання закону стало „непотрібне" після постанови Ради Амбасадорів з 15. III. 1923. Той сам аргумент рішив мабуть про те, що в порожні зависла українська постанова про зміну засадничої політичної тактики, прийнята на Народньому Зїзді 21. V. 1923 (т. зв. автономічна резолюція). Безслідним, мало навіть кому відомим, епізодом було виготовлювання „мінімальної програми" у національній проблемі за першого міністра внутрішніх справ післятравневого уряду п. Млодзяновського, — на прихильному становищі до справи українського університету провалився теж міністр освіти проф. Суйковський. Пізніші роки принесли повстання і діяльність ОУН та — пацифікацію. Подорожі митр. Шептицького до Варшави підчас „пацифікації" польська сторона не тільки не скапіталізувала для справи замирення, але використала для ще більшого приниження українців .Аж у січні 1931. року була знову офіціяльна спроба безпосередніх розмов, звязана з іменами М. Галущинського і Т. Голувка — обох сьогодні вже неживих. І та спроба не вдалася через польську вимогу, яка жадала спершу українського покаяння, після чого щойно мали прийти незясовані реформи: спершу завернути скаргу з Женеви на „пацифікацію" та оголосити заяву льояльности, після чого щойно прийшлиб мериторичні переговори. Але взаємини польсько-українські не кращали. Нічого не помогла тут і нова конституція, що перекреслювала автономічні устроєві тенденції, ані нова виборча ординація, яка справу всього парляментарного представництва узалежнила фактично від адміністраційних чинників.

Польсько-українські взаємини ставали щораз гірші, так, що і в польському таборі почали щораз частіше лунати голоси, що така ситуація для інтересів держави на довшу мету нестерпна. Білих круків у польській публіцистиці, що вязали українську національну рацію з польською державною рацією ставало щораз більше. Правда, промова голови УПР д-ра Дмитра Левицького з дня 6. лютого 1935., в якій він з усіми точками над „і" казав про спільну плятформу співпраці, — широку плятформу спільної історичної місії на Сході Европи, — та промова зустріла яскраво негативну відповідь уряду (куліси саме такого тодішнього становища уряду сьогодні вже відомі). А проте права не змінилась: для українців вона означала стару дилему „Польща чи Росія", получену з аксіомним обовязком боронити своїх національних справ у Польщі, — для Польщі польсько-українське порозуміння було і справою внутрішньої державної консолідації і питанням, як тривко усунути вічну загрозу, що її творить геополітична ситуація держави: з заходу сусідство могутньої імперіялістичної Німеччини, зі Сходу сусідство могутньої імперіялістичної „єдиної неділимої" Росії. Якими мотивами кермувався польський уряд на весну 1935. р.: чи тими далекими істнуючими у широкій історичній перспективі, чи мотивами внутрішньої політики, що казала розвязати одну з найважніших внутрішніх проблем, якою від початку істнування Польщі була національна проблема, чи може тільки огляди чисто тактичні, з уваги на вибори, бойкотовані всіми польськими політ. партіями,— чи може тими мотивами етики і „людської справедливости", про яку казав свого часу Йосиф Пілсудський, — це річ другорядна: сутньою річю є те, що весною минулого року мала місце остання в історичній черзі спроба офіціяльного польсько-українського порозуміння, яка прийняла назву і під тою назвою перейде до історії польсько-українських взаємин — „нормалізація".

І з цією теперішньою нормалізацією повторяється історія всіх дотеперішніх, коротко вище перечислених спроб українсько-польського порозуміння: українська сторона підходить до такого порозуміння, як до можливости стати рівнорядним громадянським чинником, польська сторона — як до можливости ліквідувати українство, як політичний чинник. Українська сторона вяже з нормалізацією (і вязала з усіми дотеперішніми „нормалізаціями") питання дійсної, не паперової реалізації своїх громадянських прав при збереженні свого значіння, як окрема національно-політична особовість, польська сторона вважала і вважає нормалізацію як засіб позбавити українців саме їх питомої політичної ваги.

Конкретно: українці завжди сподівались, що з моментом „угоди" дістануть у Польщі більше значіння, що зросте не тільки їхній матеріяльний і духовий стан посідання, але що взагалі стануть на тій території, де творять етнічну більшість, співгосподарями та через те й на хід усіх державних справ матимуть якийсь більший вплив, як етнічний колектив, як сильний зорганізований гурт громадян, що явно і славно стають до льояльної співпраці. Тимчасом польська сторона робила (і робить) усе, щоб ролю українців обмежити щонайвище до ролі якоїсь одної проурядової політичної партії, яка в умовинах істнуючої системи повинна би перетворитись у партію послуху та адорації.

Той бігуново ріжний підхід до тої самої справи видний навіть на зовнішньо-декляративних проявах. І так, українці оголосили урбі ет орбі на міжнародньому форумі, користаючи з минулорічного конгресу національностей у Женеві, що беруть участь у виборах, маючи деякі вигляди на безпосереднє порозуміння. У варшавському соймі склали у вступній промові на ґенеральній буджетовій дискусії заяву льояльности супроти держави, заявили своє довіря до президії ради міністрів, голосували за державним буджетом, голосували за надзвичайними повновластями для двох чергових польських урядів, проголосили відому заяву у справі польської армії, не тільки підтримуючи предложений військовий буджет, але й проголошуючи засаду, що сильна польська армія стоїть в українському інтересі. Колиб таке становище було тільки „на показ" на варшавському терені, колиб це була тільки тактика УПР, то можна булоб казати про дволичну гру. Але ні: президія УНДО видала була чейже до українських виборців поклик, щоб вони голосували на двох перших кандидатів, себто — і на кандидата польського, щоб своїми голосами вибирали польськ. посла. Цю заяву і кожний із вище наведених актів відповідальні діячі політичного проводу широко мотивували у національній пресі. Від того часу по нинішній день перевели сотки віч і нарад у цілому краю, в якому повторювали всі арґументи, що кажуть станути саме на такому становищі. І самі вибори перейшли спокійно, і всі наведені маніфестаційні українські політичні акти не стрінули ніодного голосного і яскравого спротиву в українському громадянстві, — велика більшість українського громадянства здисципліновано підтримувала своїх провідників. Щож на це польська сторона?

Передусім польська офіціяльна сторона у відповідь на цілу низку українських декляративних актів не оголосила прилюдно ані одної заяви, в якій булоб перед власним і українським громадянством та перед зовнішнім світом моральне зобовязання усунути аномалію — фактичного поділу громадян на дві кляси. Короткі, дуже загальникові і неначе мимоходом вставлені звороти у промовах пп. Косцялковського і Рачкевича — не мали характеру обовязуючих деклярацій. Позатим відбувся у львівському воєвідстві великий равт з участю міністра, який поровадив з українцями живі розмови. Відбулася теж ціла низка кабінетних нарад. Але про зміст тих розмов широке українське ані польське громадянство нічого не знає. Колиж додамо, що не було ніодного обіжника до повітової та воєвідської адміністрації, ані тим більше міжміністеріяльного характеру — з напрямними нової національної політики, то ні урядові чинники ні польське громадянство не вважало себе зобовязаним заявами чи приреченнями, про які чули лише кабінетові стіни і — дискретні українські парляментарі. Не почували себе зобовязаними приймати до відома, що щось змінилося, — не бачучи й маніфестаційних конкретних актів зміни національної політики.

Чи справді нічого не змінилося? Приглянемося спокійно і річево всім змінам.

•

У вчорашній передовій статті трапилась друкарська помилка, яка врештою відразу кидається в очі: в реченні, в якому була мова про еспанську ролю, яку відіграло гасло „віра у власні сили", злочино помилково „1223/25 року", замість „1923/25 року"

—o—

По смерти Василя Стефаника.

На адресу Т-ва Письменників і Журналістів ім. І. Франка у Львові прислали дальше вислови спочуття з приводу смерти Василя Стефаника: Головна Управа Рідної Школи, Т-во „Дністер" і Т-во „Сільський Господар".

—o—

СПОКІЙ ПЕРЕД БУРЕЮ НА ЕСПАНСЬКИХ ФРОНТАХ.

Нац. літаки бомбардували кілька летунських майданів — зрештою на усіх фронтах спокійно. Нац. радіостація в Тенеріфі повідомила, що цей спокій заповідає

недалекий ґенеральний наступ.

На відтинку Поцуеле нац. війська перевели дуже важне перегрупування: зістрілено 4 червоні літаки.

У пров. Гваделяхара зістрілено літак французької амбасади у Мадриді. Усі пасажири, а саме кореспонденти Аваса і „Парі Суар", представник „Червоного Хреста" і панна Еплі, ранені. Пільот і друга пасажирка вийшли цілі.

—o—

17 ОСІБ ЗГИНУЛО У ЛЕТ. КАТАСТРОФІ

ЛЬОНДОН, 9. XII. ПАТ. У місцевості Пирлі біля Кройдену розбився великий пасажирський літак, що належав до „Роял Дач Ейрляйн". Він летів до Амстердаму. 14 пасажирів і 3 членів залоги згинули на місці.

—o—

ТУРЕЦЬКО-ФРАНЦУСЬКИЙ КОНФЛІКТ ПЕРЕД ЛІҐОЮ НАЦІЙ.

ЖЕНЕВА, 9. 12. ПАТ. Міністер закордонних справ Туреччини Рушді Арас звернувся нині рано телеграфічно до секретаріяту Ліґи Націй з домаганням вписати на чергу нарад надзвичайної сесії Ради Ліґи Націй справу французько-турецького конфлікту за Александретту. Турецький міністер приїзджає до Женеви 14. ц. м.

ПРЕМ. ҐРОТА УСТУПАЄ?

ТОКІО, 9. 12. ПАТ. Японська преса пише, що між кабінетом і державною радою доходить до щораз то більшого непорозуміння. Кружляють поголоски, що уступить прем. Ґрота і міністер закордонних справ Аріта. Урядові кола заперечують цим поголоскам і запевняють, що уряд не має наміру зголошувати димісії.

—

НОВИЙ ФРАНЦУСЬКИЙ ПРЕСОВИЙ ЗАКОН УХВАЛЕНИЙ.

Французька палата послів ухвалила 359-ма голосами проти 193-ох зміну пресового закону з 1881. р.

ГІРКІ СЛОВА.

ЯК ПИШЕ ПРО ФРАНЦІЮ ПРОВІДНИЙ ЧЕСЬКИЙ ЧАСОПИС.

(ВІД ВЛАСНОГО КОРЕСПОНДЕНТА.)

Прага, грудень 1936.

Гіркі слова на адресу Франції приніс перед кількома днями праський „Венков". Вони тим гіркіші, що пише їх неабиякий собі часопис, а орган найсильнішої чехословацької політичної партії, ще й до того партії, до якої належить і теперішній чехословацький премієр-міністр д-р М. Годжа і військовий міністр Махнік. Коли читати ці слова, а рівночасно пригадати собі недавню гостру кампанію за ревізією дотеперішніх напрямних закордонної політики ЧСР саме на сторінках того самого „Венкова" (про неї ми у свій час реферували), кампанію, в якій звертали увагу на досить проблематичну вартість союзу з Францією під оглядом військової допомоги на випадок війни, то слова ці набирають ще особливого значіння. І сам таки „Венков" відчуває гостроту цих слів, бо не даром на самому вступі так і каже, що „нерадо пише ці слова", але „огляд на добро народу вимагає, щоб йому говорити правду (!)". І далі: „Франція є нашим союзником і ми хочемо, щоб вона і надалі ним залишилась, але дійсний і здоровий союз вимагає правди. Тимто не хочемо ані підхлібльовати, ані нічого скреслювати, бо не хочемо обманювати ані себе, ані свого союзника. Внутрішня сила Франції ослаблена. Вона переживає політичну неврозу і в неї панує почуття непевности. Вона не знає свого „завтра", бо не має тривкого „нині" (!)". А ось вам дальший зміст цієї замітної і багатомовної статті, написаної після такого широ-сердечного вступу:

В цих днях минає шість місяців від часу, як істнує уряд Блюма. А його біляно? Підвищення заробітньої платні, заведення платних відпусток робітників і сорокгодинний робучий тиждень. зовсім вистачили на те, щоб французький промисл утратив можливість вивозу. Дорожнеча зросла так, — що звижка платень дуже вже скоро втратила своє значіння. Колиж не повелося з державною позичкою і коли з Франції почало втікати золото, прийшла девалюація. Надвишка, яку принесла девалюація, теж вже, здається, вичерпується. Загальний індекс вже при кінці вересня скочив з 469 на 504. Хліб від квітня подорожів на 60 сант. за 1 кг. Індекс харчових продуктів у жовтні ц. р. дійшов до 516 в порівнанні до 434 у жовтні 1935. р. Мануфактура за один рік підскочила з 57.4 на 73.8. Вугілля і залізо здорожіли середньо на 25 прц. Торговельний біляно за цей рік пасивний на 7 міліярдів франків, себто на 2¹/₄ міліяр. більше, ніж попереднього року в тому самому часі. І кількість безробітних зросла. За десять цьогорічних місяців держава зібрала на 223 міл. франків податків менше, ніж за такий самий час у минулому році, а на 648 міл. фр. менше, як передбачав державний буджет. На овиді господарського життя Франції зарисовуються нові великі страйки. Комуністи агітують і стараються витворити побіч легальної влади, владу маси. А найгірше в цьому є те, що цією своєю безоглядною агітацією підривають силу Франції, що не дбають про завтра, а лише про здійснення своїх гасел. Недаром упали недавно грізні слова від французької правиці, що якби у Франції не було комунізму, то Німеччина мусілаб його тут створити.

І саме тоді, коли внутрішня сила Франції паде, Німеччина під кожним оглядом зростає. День 7. березня 1936 р. це переломовий день у закордонній політиці Франції. До того часу Франція вела перед. Шлях до всіх столиць Европи вів через Париж. Але вже в той момент, коли Франція після вмашерування німецьких військ до Надренії замісць енергійного військового виступу вибрала льондонську конференцію, почався занепад її великодержавної позиції в Европі. А рівночасно з цим уже від того самого моменту починається величезна активність німецької дипльоматії. Поїздки Шахта, австрійсько-німецький договір, договір з Італією, роля Німеччини в еспанській справі — це наявні докази цієї активности. Усе, на що Франція спирала свою політику, відступає на другий плян. Внутрішнє ослаблення, комуністична демагогія, брак сильної руки, а головно недостача відваги повної відповідальности — все те стає для Франції страшною загрозою втрати її великодержавної позиції в Европі. Ця загроза є тим більша, чим могутніше зростає сила Німеччини. Не треба забувати, що нині має Німеччина ще й міліонову армію.

А кінчить ці свої гіркі та такі замітні слова „Венков" так:

„Чехословаччина є союзником Франції, а тому, як союзник, мусить бачити і знати, що там діється. В інтересі Чехословаччини є сильна Франція. Є теж в інтересі европейської рівноваги, щоб Франція знову станула в Европі на свому місці. Її союзники і надалі залишаться їй вірні, бо, що більше — вони навіть бажають разом з нею скріпити свій фронт. Доказом цього Польща, але Франція мусить теж розуміти цих своїх союзників(!)". **М—н.**

——o——

ФЛЯМАНДСЬКЕ ОБЄДНАННЯ.

Фляманська католицька партія і фляманська національна фракція, які до тепер себе поборювали, дійшли до взаїмного порозуміння і правдоподібно получаться в одну партію.

——o——

Ширіть наш часопис!

ҐІ ДЕ МОПАСАН.

Серед ланів.

Дві хатки стояли на підніжжю горба, недалеко від купелевого містечка. Двоє селян важко працювали на неродючій землі, щоб прогодувати свої діти. В кожнім господарстві дітей було по четверо. Перед двома сусідніми дверима малі бігали з ранку до вечора. Двом старшим було по шість років, а двом меншенькім — близько пятнацяти місяців; шлюби, а за ними і народини відбувалися майже одночасно в обох хатах.

Матері не легко розпізнавали свої діти серед гурту, а батьки так і зовсім їх переплутували. Вісім імен танцювало їм у головах, і коли треба було гукнути одного, чоловіки часто називали і троє імен, поки натрапляли на потрібне.

Коли йти від купелевого містечка Рольпор, то в першій хаті жили Тюваші, в яких було три дочки й один син, а в другій містились Валени, що мали одну дочку і трьох синів.

Все це так-сяк живилось юшкою, картоплею та чистим повітрям. В сьомій годині ранку, опівдні та в шостій годині вечора господині скликали дітвору, щоб дати їм їсти, як гуски скликують своїх гусят. Діти сідали за дерев'яний стіл, що зморщився за пятьдесять років користування, старші з початку, менші на кінці. Рот останньої дитини був нарівні з дошкою. Перед ними ставили миски з хлібом, розмоченим у юшці, де плавала картопля, пів капустини і три цибулини. Увесь гурт їв, поки не заспокоював голоду. Мати годувала малого. Коли в неділю траплялось трохи мяса з буряками, це було ціле свято, і встаючи від обіду, батько казав: „Я з охотою їв би так щодня".

Пополудні одного серпневого дня легенька коляса раптом спинилась перед двома хатинами. Правила нею молода жінка, яка сказала чоловікові, що сидів поруч:

— Ах, подивись, Анрі, на цю купу дітей! Які вони гарненькі, риючись отак у поросі!

Чоловік не відповів, звикши до того захоплення, в якому був сум, а може і докір йому.

Молода жінка говорила далі:

— Ні, я таки мушу їх поцілувати! Ах, як би я хотіла мати одного, он-отого манесенького!

Вона вистрибнула з коляси і підбігши до дітвори, схопила на руки одне з малих, саме Тюваша. Вона стала палко цілувати його замурзані щічки, білі кучеряві волосятка, запорошені землею, рученятка, якими він відбивався від обіймів.

Потім вона сіла в коляску і відїхала.

А на другий тиждень вона до них вернулась, сіла з ними на землю, малого посадила на коліна і стала напихати тістечками, частуючи цукорками теж інших. Вона бавилась з ними, як дівчинка, а чоловік терпляче чекав, сидячи в елегантній колясі.

Вона приїхала ще раз, познайомилась з батьками, стала приїзджати щодня з повними кишенями солодощів і дрібних грошей.

Звали її пані Анної Д' Рюбер.

Приїхавши одного ранку, її чоловік зійшов разом з нею і не спиняючись біля дітвори, що добре вже її знала, вони увійшли в селянську хату.

Селяни саме рубали дрова; вони випростувались, дуже здивовані, і подавши гостям стільці, чекали мовчки. Молода жінка почала перериваючим, тремтячим голосом:

— Люди добрі, я прийшла до вас тому, що я хочу... Я хочу забрати до себе вашого... вашого малого хлопчика...

Остовпівши і нічого не розуміючи, селяни нічого не відповідали.

Вона передихнула і говорила далі:

— У нас немає дітей, нас тільки двоє, чоловік та я. Ми його добре доглядатимемо... Чи ви згодні?

Селянка почала розуміти. Вона спитала:

— Ви хочете взяти в нас Шарльо? Ах, ні, ні!

Тоді вмішався Дюбер.

— Дружина моя розказала неясно. Ми хочемо взяти його за сина; але він приїзджатиме до вас. Якщо все буде добре, а ми гадаємо, що буде, тоді йому залишиться після нас спадщина. Колиж випадково, у нас будуть діти, йому приділимо частку нарівні з ними. А коли він не спричинить нам турбот, ми йому дамо, після його повноліття, двацять тисяч франків, які зразу покладем на його імя в нашого нотаря. Але ми не забули і за вас: до самої смерти, ви будете діставати по сто франків що-місяця. Зрозуміло?

Селянка обурено підвелась:

— Ви хочете, щоб ми продали Шарльо? Е, ні, про такі речі треба найперш питати в матері, он як! Ах, ні, ні! Цеж мерзота!

Чоловік, суворий і задуманий, не говорив нічого, але потакнув жінці головою.

Пані Дюбер збентежено заплакала і повернувшись до чоловіка, лепетала голосом, повним

З польської та української преси.

Кінець карієри п. Певного.

„Бюлетин П.-У." з 6-го грудня ц. р. ч. 49. містить статтю п. н. „Кінець певної карієри", присвячену особі П. Певного та взагалі питанню „певніщини". Автор, підписаний ініціялами С. Г., подає коротеньку історію карієри Певного (видно автор не знає її з усіми подробицями, промовчує напр., що П. Певний був адміністратором російської „За Свободу" у Варшаві та не згадує нічого про куліси повстання „Української Ниви" у Варшаві), — кінчаючи комунікатом ВУО про виключення Певного з рядів тієї організації. Для нас цікаві політичні висновки автора:

„...Упадок П. Певного знаменує безперечно поважні політичні переміни в поміркованому українському таборі на Волині, бо — слушно чи ні — але з іменем П. Певного у прилюдній опінії Волині вязалася дотеперішня специфічна політична тактика... Еволюція, яку переходить тепер український поміркований табор на Волині, зорганізований у ВУО, дає найкращий доказ крихкости підстав всякої „робленої" угоди. Історія того роду „угод" на тлі польсько-українських відносин у відродженій Польщі аж надто виразно вказує на недоцільність таких ходів. Подібно, як з Певним, виглядала справа з Яцковим і У. Н. С. (Український Народній Союз) Даниловича та з о. Ільковим у південно-східних воєвідствах, а з Оскілком на терені б. російської займанщини. Тим усім спробам „угод" брак було органічної підстави і поважного, перспективічного підходу до справи в усій її ширині. Тому і кандидати на провідників подібних „угод" завжди не вивязувались з ролі, коли річ іде про політичні овиди...

...Річ іде про те, щоб „угода" випливала обосторонньо з переконання про власні національні інтереси, а не була лише якимось викрутом. Нормалізації польсько-українських відносин, річи дуже трудної, не зуміють перевести з обох сторін припадкові величини і люди, що змагають до власних цілей, або політично безвартні. Бо скорше чи пізніше нога їм посковзнеться. Тому мусить бути інший підхід при пошуканці доріг до нормалізації польсько-українських відносин, інших людей слід брати під увагу, коли мова йде про реалізацію великого діла..."

В дальшому автор з жалем стверджує, що ті правди ще не всім відомі та що люди, які ставляться навіть критично до волинської дійсности, — оперують критеріями аперед кількох місяців („Куріер Поранни"). Автор кінчить свої цілком правильні уваги висновком, що чим швидше щезнуть „псевдо-угоди і псевдо-провідники", тим краще для справжньої нормалізації національних відносин.

„Українська Нива" та „Волинь" про „Певніщину".

„Українська Нива" з 6-го п. м. підхопила замітку „Діла" під її адресою, що краще відповідати по суті закидів, ніж ставати на котурни моралізаторів, признає нам слушність, але — знову робить зовсім що інше. Бо в цілком нельояльний спосіб, відомий у публіцистиці під дуже поганою назвою, вихоплює одно речення зі статті „Діла" з ч. 266 з 25 м. м., те речення зовсім фальшиво інтерпретує і — робить висновки. У „Ділі" дотичний уступ виглядав в той спосіб:

„...Є голоси на Волині, які вказують певнякам, що коли вони справді хочуть добра для української національної справи, то повинні розвязати ВУО, зліквідувати Рідні Хати, виректися посольських мандатів, припинити видавання „Української Ниви". Цілком погоджуємося з редакцією останньої,що це — програма негативна, нереальна й не до виконання („У. Н.", ч. 3). Бо — перше — зреалізування її лежить у межах можливости проводу, а друге, — колиб останній узявся за її реалізацію, то почув би: „Дякуємо, більше вас не потребуємо, маємо осіб здібніших від вас", і на його місці зявилисяб нові особи. Отже програма справді нереальна..."

„Українська Нива" ось що зробила з того уступу:

...Не можемо рівнож уважати за „мериторичне" бажання „Діла", щоб волинські посли зложили мандати, щоб добровільно розвязалися ВУО, укр. клюби й інші наші організації або ...щоб усі піддалися під високу руку галицького проводу...

Питаємо ш. редактора „У. Ниви": чи це гарно і слушно в такий спосіб „упрощувати" собі полеміку, — якої зрештою йому зовсім не накидуємо?! І коли „У. Нива" покликується на низку своїх статтей, як матеріял до дискусії на ґрунті ріжниці ідей, то й ми з свого боку запитуємо: чи й у „Ділі" нема такого самого матеріялу і чи згадана вище остання стаття „Діла" не дає притоки до поважної відповіди, якщо булаб до цього добра воля?!

Вже „Волинь" пристойніше поводиться при реферуванні статтей „Діла", бо деякі уступи зі згаданої статті „Діла" з 25 м. м. наводить цілістю. Інша річ, що „Волинь" робить дві кардинальні помилки: перш усього сам уже наголовок „Оферта УНДО" при реферуванні статті „Діла" наскрізь фальшивий,— і під формальним і мериторичним оглядом. Пора вже польській пресі навчитися що „Діло" у своїх статтях не робить ніколи нікому ніяких політичних оферт, не будучи до цього компетентним. Так само висновок „Волині" однаково фальшивий і примітивний, що висновок „У. Ниви": річ не йде про те, щоб ВУО „вивісило" уидівський прапор, ані щоб йшло „під високу руку галицького проводу". Річ не у якихось престіжевих „капріфраге", ані тим більше — у верховницьких тенденціях Львова. Про суті ріжниці була у нас мова неоднократно, м. і. при дискусії про можливости злуки обох посольських клюбів. На ті суті ріжниці натякає і цитований згорі „Бюлетин П.-У." І нічого теперішнім редакторам „У. Ниви" ображуватись назвою „певняки": чи ж дійсно вся політична система на Волині не вязалася нерозривно з двома іменами, з яких одно ім'я — Петра Певного?! Чи „певніщина? не стала синонімом цілої системи. Можна радіти, що нинішні редактори „У. Ниви" відхрещуються від того синоніму, але ми воліли би радше доказів, що змінилася українська політична система. Якщо „У. Нива" „не знає", у чому та система полягає, — ми радо це при найближчій нагоді — ще один раз пригадаємо...

Гігієнічний кутов.

ЩО НЕ ЗАШКОДИТЬ КОЖНОМУ ЗНАТИ?

Всі культурні краї присвячують велику увагу гігієні молока. Передовсім у всіх більших містах дбають про те, щоб мешканці, і то не тільки діти, але й старші, споживали тільки пастеризоване молоко. Процес пастеризації полягає на тому, що при помочі спеціяльного машинового уряджения підгріваємо молоко до 80—85° Ц. впродовж мінути, а відтак нагло схолоджуємо його понижче 10° Ц. Завдяки тому нищимо всі хоробтворні бактерії, а рівночасно не зменшуємо віджив-ної вартости молока, як це напр. діється, коли молоко перевариться.

Про користи пастеризації переконує нас багатий статистичний матеріял про смертність і хороби дітей. Так напр. у Франції вмирало ще 1900 р. — 24.5% дітей, а 1935 — спадає смертність на 8.6 на 100.000 мешканців. У тім великім спаді смертности, як зазначують фахові коментарі, величезну ролю відіграло поширення споживання тільки пастеризовного молока. Подібні числа з подібними коментарями знаходимо в статистиці міст Америки і Зах. Европи.

На жаль, не у всіх краях подибуємо належне зрозуміння великої ваги споживання пастеризованого молока для здоровля не тільки дітей, але й цілої суспільности. Це можна сказати і про наші землі. Що правда, перші проблиски вже помітні й у нас. Як напр. відомо, Маслосоюз постачає у Львові, Станиславові і Стрию для міського населення пастеризоване молоко. Та це ще за мало. Треба тільки побажати, щоб та акція знайшла такий відгук і зрозуміння, як це є в Америці чи інших краях Зах. Европи. Безперечно на це треба би зужити чимало ще енергії і пропагандивних засобів, але ціль того — а саме піднесення стану здоровля нашої дітвори, молодіжи і старшого громадянства, дійсно варта того.

Лікар.

сліз, як дитина, що її примхи завжди задовольняються:

— Вони не хотять, Анрі! вони не хотять!

Вони спробували востаннє:

— Але ж, люди добрі, подумайте про долю вашої дитини, про її щастя, про...

Розгнівана селянка перебила їх на слові:

— Ми вже все бачили, чули й розуміли... Ідіть собі звідси і щоб я вас тут більш не бачила. Де це дозволено, отак забирати дітей?

Вийшовши, пані Дюбер побачила, що є ще й другий маленький. Вона запитала крізь сльози, з упертістю жінки свавільної і пещеної, що не любить чекати.

— А ця друга дитина не ваша?

Тюваш відповів:

— Ні, це наших сусідів. Ви можете зайти до них, коли хочете.

З хати жінка роздратовано кликнула його і він вернувся.

Валени сиділи за столом і повільно їли шматочки хліба, скупенько накидані разом із крихітками сиру в тарілки, що стояли по одній на двох.

Пан Дюбер знову почав свої пропозиції, але з більшою влесливістю, обережністю та лукавством.

Селяни захитали головами, відмовляючи, але почувши про сто франків що-місяця, вони переглянулись, вагаючись, запитуючи один одного очима.

Вони довго мовчали, змучені, не зважаючись ні на що. Нарешті жінка спитала:

— Що-ж скажеш, чоловіче?

Він сказав сентеційно:

— Та що ж, сорому в цьому немає.

(Докінчення буде).

Оцінка жюрі „Вечора Народньої ноші".

Організаторки „Вечора народньої ноші" покликали жюрі, до якого входили: М. Бутович, М. Голубець, І. Ґурґулівна, Ф. Колесса і Я. Музикова, яке мало за завдання виріжнити найкращі строї. Високий рівень усіх костюмів зробив це завдання дуже важким, хвилинами неможливим. Строї ріжнилися між собою не красою, тільки формами, орнаментом і багатством прикрас. Щоб усеж сповнити свій обовязок, жюрі вибрало в першу чергу на особливе виріжнення 16 костюмів в тим, що усіх їх поставило на рівному місці. Порядок, в якому вони названі, не вказує зовсім на їх першенство. Павенцька, повіт Долина, село Ілемня. Напасси, пов. Кіцмань, с. Суховерхів. Скочдопіль-Войчукова, пов. Станиславів, с. Ямниця. Мельниківна, пов. Коломия, с. Виноград. Васінчукова, Підляшшя, пов. Володава, с. Жешинка. Олексюкова, Підляшшя, пов. Володава, с. Ґрабівка. І. Бошковська, Підляшшя, пов. Володава, с. Матіяшівка. Сидорович, пов. Ярослав, с. Сурохів. Лукашевська, Ярославщина. Кордюкова, Волинь, Ковельщина. Кононенко, Волинь, пов. Костопільський, с. Антонівка. Лобачевська, Волинь, Костопільщина, Пожарська. Волинь, с. Ямова Долина, Рожанковська, Волинь, Костопільщина. Білозорова. с. Печеніжин. Нечаївна. Равщина. Виріжнені у другу чергу однаково костюми пань: М. Чижович-Хомишова, пов. Турка, село Боряня. Вільчинська, пов. Старий Самбір, с. Жукотин. О. Чижовичівна і Вільчинський, Ст. Самбір, с. Плоске. Мудрикова і Д. Шухевичівна, пов. Лісько. Генсьорська, пов. Рогатин, с. Чесники. Дашкевичева, пов. Заліщики, с. Бурбулинці. Добрянський, пов. Борщів, с. Вільховець. Гординська і Юрієва, пов. Стрий, с. Кавско. Бенесевичева, Мощібовичева і Падухівна, Тернопільщина, село Гордище. Баранецька, повіт Старий Самбір, село Містковичі. Ракова, Старий Самбір. М. Рибчаківна, Старий Самбір. К. Терлецька, О. Терлецька і Старосольська, пов. Коломия, с. Товмачик, О. Павловська, Горденка, С. Чижовичівна, п. Бучач, с. Своводів. В. Витковська з донькою, п. Заліщики, містечко Мельниця. Литвин, п. Золочів, с. Заломаря.

Зокрема виріжнена група гуцулів з Косова і група бойків з Поляниці.

•

Статтю з оцінкою цілого вечора, пера п. Я. Музики, помістимо завтра на Жіночій Сторінці.

—o—

З ПРИРОДИ І ЖИТТЯ.

Про морську хоробу.

З огляду на поширені тепер дешеві прогульки морем, в яких і наші люди беруть участь, не від речі буде згадати про морську хоробу, яка так часто мучить бідних подорожних. Є вона дуже популярна, бо мало хто їй опирається. Навідує вона переважно людей молодих і в силі віку. Менше схильні є до неї старці, яких відруховї механізми працюють слабо; також мало шкодять вона немовлятам та маленьким дітям, які не мають ще дозрілої центральної нервової системи ані виробленого змислу простору. Придбати відпорність супроти неї важко, бо западають на неї і люди, що частіше їздять морем ,часом і старі „морські вовки".

Деякі люди скоріше на неї западають. Належать сюди подорожні з хоробами кишок, шлунка та анемією.

Ця недуга може виступити зараз по перших рухах корабля, або щойно підчас сильнішого його колихання, нпр. підчас морської бурі.

Вона починається невиразним погіршенням самопочування. Подорожній почувається погано, відчуває пропасницю, стискання і паморокн. Потім ноги стають тяжкі і угинаються. Подорожній мусить покликати корабельного хлопця, щоб той вніс йому крісло і шкляночку „моцного" вина. Подорожній не хоче нічого чути про їжу, а навіть не може слухати дзвінка на обід. А вже нехай Бог боронить, щоби він пішов до каюти, бо вид понурого неба і розколиханих хвиль приспішить сумні прояви хороби. А вже як хорий побачить як сусід вертає поживу, або корабельного хлопця зі сплювачкою, тоді не має сили стриматися. Нападають його сильні шлункові корчі і виступає сильна блювота, звичайно в напрямі вітру. Хорому тоді все байдужніє — не дбає за естетику і чи може забрукати оточення. Блювота триває далі, навіть при порожнім шлунку і дуже виснажує подорожнього. Врешті при чужій помочі дістається до кабіни, де, зовсім розбитий, відпочиває.

Багато хорих відчуває велику тугу за суходолом, а принаймеше бажає звільнитися чимскоріше від рухів корабля, навіть хоч би він мав розбитися.

Цікаве, що хороба моментально кінчиться, як лиш хорий подорожник поставить ногу на суху землю.

Всі хоробові ознаки зникають, залишається лиш на кілька днів прикрий спомин, що відбирає апетит.

Причиною цієї малоприємної для подорожніх кораблем недуги є брак звички до рухів корабля. Часом буває, що сам страх перед морською недугою викликує її вже в пристані, заки ще подорожній сів на корабель (це переважно у жінок).

Рухи корабля, які є причиною хороби, є складні. Є вони властиво комбінацією кількох рухів. І так маємо тут рух цілого корабля догори і вниз при повставанню і опаді морської хвилі, — дальше інше положення носа корабля, інше його заду (ніс корабля вгорі, задня частина вдолині), — врешті колихання корабля на боки під впливом ударів бічних хвиль об стіни корабля.

Тому не диво, що бідному подорожньому, якого корабель так „ніжно" колише на всі боки, направду життя немиле.

Якже остерегтись перед морською недугою? Отже ліпше їхати великими кораблями, бо на них морські хвилі мають менший вплив, — ліпше займати місце на середній частині корабля, ніж зпереду, або ззаду, бо тут слабше відчуваємо рухи корабля. Вкінці треба тримати означену дієту, вистерігатися переїдання. — а вживати багато руху.

Одначе ті страшні образи не повинні лякати нікого перед морськими подорожами чи прогульками; навпаки кожний повинен мати амбіцію, щоб якнайскорше стати „морським вовком", якого ніяка морська недуга не чіпається.

Богдан Галібей.

Ґіґантична розбудова Абісинії.

По закінченні війни італійське міністерство кольоній опрацювало справді велитенський план розбудови і експльоатації Абісинії. Має бути там вибудована велика мережа шляхів, з яких найважніші Омаґер—Ґондар—Дессіє (650 км.), Дебра—Табор—Аддіс Абеба (500 км.), Аддіс Абеба — Джімма (300 км.). Відтак получать Аддіс Абебу з місцевістю Дольо в Сомалі на 1110 км.

Дальше плянують будову каналу, що виходив би з Червоного Моря коло м. Медер. Цим каналом поведуть воду до пустині Данакіль, що лежить 140 м. нижче рівня моря; пустиню замінять в озеро. Цей факт змінить клімат північно-східної частини Абісинії і змінить пустиню на країну з буйною ростнею.

При кінці каналу буде могутня електростація, що постачатиме електричну енергію цілій східній Африці. Значучи енергію італійців і загосподарення пустинної Лібії, нема сумніву, що подібно загосподарюють вони і Абісинію, що має куди більші природні багатства як вбога, пустинна Лібія.

Бжільний віск — ліком проти сухіт.

Лікувати сухоти ще досі дуже важко і не все успішно, тимто лікарі заєдно шукають нових метод, як лікувати цю таку поширену недугу. Цього року італійський лікар Шпальтро оголосив цікаві висліди лікування сухіт через вприскування бжільного воску. Він опирає свою методу на спостереженні славного Мечнікова, що безхребетове сотворіння „Ґалерія Мельонелля", яке живиться лише бжільним воском, ніколи не западає на сухоти. Зновуж віск є важним складником сухітничих бактерій, що хоронить цю бактерію від ділання ліків. Тому Шпальтро вприскує своїм хорим бжільний віск в оливі; наслідком цього витворюються в організмі противоскові субстанції, які нищать віск бактерій, спричинюючи цим їх загибіль.

Автор методи та інші італійські лікарі подають, що цією методою вилікували вже багато хорих; покищо вона ще поза Італією мало відома.

Психоза підчас полового дозрівання.

Як відомо, у дітей, які дозрівають, виступають важкі психічно-нервові та фізичні переміни. Давніше дозріваючі діти були полишені самим собі, а тепер медицина звернула пильну увагу на цей важний період у житті людини. І так психіятри дослідили, що у багатьох дозріваючих дітей просто появляються психози. Вони мають переважно характер маніякально-депресійний, що виступає попереміно, — або лише депресійний. Такі діти худнуть, тратять апетит, сон і стають нетовариські. Їм здається, що вони страшенні грішники і тому вони мають навіть самовбивчі наміри.

Знову в інших находимо підчас дозрівання риси маніякальні: вони незвичайно рухливі, побуджені інтелектуально і полово. Бувають дуже зарозумілі на себе і прагнуть забав та всяких розкошей.

Ці психози дозрівання є назагал тимчасові, одначе у своєму часі є вони дуже небезпечні, тому психіятри для молоді у віці дозрівання доручають виховникам та родичам, щоб в тім часі здобували собі довіря дітей і спрямовували їх душу і тіло на відповідний шлях.

—o—

Міліони для знахорів.

Хтось думав би, що в нинішніх часах, коли медицина так високо розвинена, люди не повинні (принайменше інтеліґенція) вірити і лікуватися у всяких знахорів. Тимчасом помічаємо великий зріст знахорства у таких висококультурних краях, як Франція та Північна Америка. Спеціяльно французька преса повна оголошень усяких знахорів, що подають нові „чудові" способи лічення. Найновішим модним „тріком" французьких знахорів це т. зв. „симпатикотерапія". Вони „розпізнають", а саме лікують всякі недуги, утискаючи нервні закінчення на перегороді носа. Підраховують, що наївні французи за три останні роки перелили яких 50 міліонів фр. до кишень „симпатикотерапевтів".

Зновуж у Злучених Державах П. А. нараховують тепер 36.150 знахорів. Вони зовсім не відчувають кризи, бо згортають річно яких 125 міл. долярів доходу.

—o—

ТРАГЕДІЯ ГІРНИКІВ.

Ціла Америка з обуренням говорить про скандальну будову тунелю Голей Брідж у стейті Вірджінія. Там провертіли тунель крізь кремінні скали. Тунель вертіли на сухо і без відповідної вентиляції, наслідком чого робітники перебуваючи заєдно в кремінному пилі, попали у тяжкі недуги. І так 476 робітників умерло на кремінне запалення легенів, а 1500 утратило раз на все здоровля. Як бачимо, велитенський процент робітників (на всіх 4.948) заплатив важко за недбайливість проводу. Родини померших робітників і недужі внесли скарги, домагаючись відшкодування і в короткім часі їм мають признати високу ренту.

—o—

НОВИЙ СКАРБ НАШОЇ ЗЕМЛІ.

Коло самого міста Ліська викрито 6 джерел з лікувально-мінеральними водами. Джерела лежать на тереню міста Ліська, яке думає їх виарендувати. Думають, що з огляду на велику лікувальну силу цих джерел, Лісько стане зчасом визначним купелево-лікувальним місцем.

—o—

НАЙМЕНШІ ГРОМАДЯНИ НІМЕЧЧИНИ.

Статистика виказує, що в 1935 р. вродилось в Німеччині 1,299.0000 дітей, з цього 1,265.000 живих, 34,000 неживих.

—o—

БОРОТЬБА З ВЕНЕРОЮ.

Санітарна влада в Польщі виповіла війну венеричним недугам, які по війні незвичайно поширилися. І так в 1935 р. на терені Польщі виконувало службу 175 противенеричних порадень, які обслужили приблизно 31.000 осіб.

—o—

ЛОСОСІ МАНДРУЮТЬ З КОМФОРТОМ.

Ці цінні риби залюбки запливають у ріку Колюмбія, щоб там зложити свою ікру. Найбільше мандрують вони горі рікою в місяцях від березня до листопада. Одначе коло міста Бонвіль надибають вони важку перешкоду у формі велитенської гаті, побудованої для використання водної енерґії ріки.

Тому, що річний дохід з ловлі лососів на цій ріці доходить до 10 міл. дол., практичні американці побудували для риб три шлюзи при гаті, якими підносять рибу на висоту 18 м. на другу сторону гаті. Лососі впливають до шлюзи, яка має форму комори; тоді від сторони гаті доплиає до комори вода, підносить рибу до висоти гаті, а риба потім плине собі далі вгору ріки. В долину вертаються риби крізь отвори в гаті а навіть попри турбіни електрівні. Коштував цей механізм три і пів міл. долярів.

—o—

РАСОВИЙ СТАН ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ П. А.

Число мешканців Злуч. Держав дійшло в 1935 р. до 127,500.000. З цього білих 100 міл. і 20 міл. кольорових. Одну третину населення становлять англо-саси, які вважають себе „правдивими американцями". Решта білого населення — це італійці, ірляндці, скандинавці, німці, словяни та жиди. На 20 міл. кольорових складаються індіяни, мурини, японці та китайці.

КОРОЛЬ-МУЧЕНИК.

Французький король, Людвик XIII. перейшов до історії як химерний і деспотичний володар, який добре дався в знаки своїм вірним підданим. Зате йому добре далася в знаки тодішня медицина. Він був слабовитою і хоровитою людиною, тому тодішні лікарі мусіли його енерґійно лікувати. І так в останніх роках його життя пускали йому 47 разів кров, зложили 212 лявативок і зробили 215 „прочищень". Ясно, що по такій „енерґійній" кураці коронований пацієнт ледви жив, але всеж був захоплений „енерґією" лікування, як про це згадували тодішні хронікарі.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Молода жінка чудодійним лікарем.

У 18-ім році життя виїхала молода француженка у світ із Марсейлі, просто із пансіону. Сильвія Дельон виїхала до північної Африки. Причина: кохання. Серце її підбив молодий араб, рідкої краси та інтелігенції, з яким вона познайомилась у домі свого батька, великого промисловця. Сильвія віддавна тужила за широким світом, тужила так сильно, що нездужала навіть нервово. Вийшовши заміж за араба, почала вона нове життя, про яке ніхто не знає чогось основного й досі. Після двох літ розійшлась із ним, але не вернулась уже до батьків, ані не брала від них ніякої матеріяльної допомоги, тільки почала самостійно заробляти на життя.

ПОДРУЖЖЯ З АРАБОМ.

У Каїро знайомиться вона в якимсь багатим англійцем, при якому стає доглядачкою та його опікункою в тяжкій нервовій недузі. Дивним дивом нерви пацієнта поправляються під впливом молодої жінки незвичайно швидко. Вона дає йому поради, головно щодо дієти, і ці поради доцільні. Виявляється, що вона використала знайомість з арабами і вміла проникнути до деяких тайн медицини вікової Африки, медицини народньої, неписаної, відомої тільки диким племенам. Сильвія Дельон лікує не тільки тіло, але й душу — простими засобами, відгадуючи передовсім причину недуги.

ЛІКАРСЬКА ПРАКТИКА

Чотири роки веде вона в Каїро лікарську практику з великим успіхом. Але вона надибує у своїй практиці одного нервового недужого, який подає її в суд і домагається великого відшкодування за несовісне лікування. Сильвія Дельон програє процес і щезає безслідно із французьких африканських кольоній. Щойно після довшого часу вона вертається на своє давне місце і починає наново практикувати, зедную́чи собі щораз більше пацієнтів. Її методи нагадують чудеса ясновидів. Вона без запитів оповідає своїм пацієнтам подробиці з їх приватного життя і бачить їх будуччину. Дуже цікаве те, що молода жінка своїм зверхнім виглядом і всією поведінкою не проявляє ніяких рис, які дозволяли б звернути увагу на її надприродну силу. Вчені схиляються до думки, що вона перша европейка, яка відкрила деякі невідомі европейцям тайни лікування примітивних народів. Вона приїхала тепер на короткий час до Марсейль і її хату попросту облягають пацієнти.

З Канади на королівську коронацію.

5.000 КМ. ВЕРХОМ.

Канадійський хлібороб Альбертос мандрує вже кілька тижнів до пристані Галіфакс. Цілу дорогу перебуде він верхом. Метою його подорожі є Льондон, куди Альбертос хоче дістатися на час королівської коронації. Заповіджені коронаційні паради і свята так заціказили канадійського хлібороба, що він забажав сам на власні очі побачити коронацію, а не лиш при допомозі радія і ґазет. Тому, що Альбертос не мав більших грошевих засобів рішився він на подорож верхом, на своїм коні. Ціла траса має приблизно 5000 км. Щоб заїхати впору, Альбертос мусить стратити на свою подорож майже пів року.

Щотижня висилає Альбертос домів, до старенької матері листівку з краєвидами і описує свої переживання за останній тиждень. Ці його описи і враження відчитують і голосно собі поясиюють на сходинах цілої громади. Таким чином ціле село переживає цікаву подорож свого краяна. Альбертос хоче доказати цією подорожю видержливість коня англійської раси.

Тепер лиха доля забила Альбертосові нового клина до голови, бо по стільки трудах, коли він переїхав уже більше, як половину дороги виринули сумніви, чи взагалі коронація Едварда VIII відбудеться. Покищо витріваліий канадієць не перервав своєї подорожі. Цікаве, що він так само як багато канадійців стоїть на боці короля і заявляє скрізь, що король повинен сам собі вибирати дружину. Можливо, що деяку ролю в симпатії Альбертоса та інших канадійців грає теж заморський льокальний патріотизм, бо відомо, що пані Сімпсон англійка з походження є мешканкою Злучених Держав.

Що таке міліярд?

У повоєнних часах поняття міліярда стало зовсім звичайним буденним явищем. Одначе, коли когось спитаємо, що таке міліярд, кожний здвигне раменами і відповість — Тисячка міліонів, або коли хочете тисячу разів по тисячі тисяч".

Щойно, коли уявимо собі його на прикладах, зрозуміємо, що міліярд це цифра справді величезна. Один американський часопис наводить кілька таких прикладів.

Від часу народин Ісуса Христа минуло більше як міліярд хвилин. Якщо якийнебудь міліярдер почав був тратити від дня уродин Христа по 1.000 франків денно, витрачував би гроші до своєї смерти і коли його нащадки тратили б також по 1.000 франків денно до нинішнього дня, то щоб витратити 1 міліярд франків (під умовою, що майбутні нащадки також тратитимуть по 1.000 фр. денно) залишилось би ще 800 літ. Іншими словами щойно в 2736 р. останній наслідник сучасника Христа міг би сказати:

— Тепер я без сотика при душі...

Американська кукуруза має на одному шулькові приблизно 1.000 зерен. 500 тон кукурудзи або 50 ваґонів дадуть міліярд зерен.

Якщо ми хотіли б перечислити ці зернята кукурудзи, то числячи по 100 зерен на хвилину і працюючи 8 годин денно, щойно по 58 роках закінчили би ми свою працю.

—o—

Спершу платіть, а відтак уладжуйте коронацію.

ЧИ АМЕРИКА ЗБОЙКОТУЄ КОРОНАЦІЮ.

Саме напередодні льондонської драми, яка хвилює цілий світ, американський посол-демократ із Вісконсін, Раймунд Ганон, поставив на конґресі в Ню Йорку внесок, щоб американський уряд збойкотував коронаційні паради в Англії.

„На розходи у звязку з коронацією Едварда VIII, — мотивує Ганон свій внесок — англійський уряд призначає 40 міліонів фунтів стерлінґів тоді, коли кілька літ Англія не платить Америці ні цента довгу". Ніякий довжник не має права витрачувати величезних сум для власної амбіції і престіжу, або для автореклями скоріше, заки не заплатить хочби частину своїх зобовязань. Тому було б правильне рішення американського уряду не взяти участи в майбутніх льондонських коронаційних парадах.

Яке буде становище американського уряду не відомо. В кожному випадку коронація Едварда VIII надибує самі перепони.

—o—

Французька пачкарська афера.

Припадок дозволив англійській поліції попасти на слід величезної пачкарської афери. У Парижі існувало окреме товариство, яке займалося виключно доставою коняку до Англії. Нормальне ведення торговлі горілчаними продуктами було б неможливе через високі митні оплати. Це було причиною, що в Парижі заснували згаданy спілку, яка перепачковувала велику силу французьких лікерів і коняків. Пачкарський синдикат користувався ескадрою літаків, фльотилею рибальських човнів і кількома моторівками. Товар докладно і дбайливо запакований перевозили у скринях на приватні летовища, або же рибу перевозили рибальськими байдаками крізь канал Ля Манш до Англії. Англійська поліція мала величезні труднощі і перепони в боротьбі з пачкарями, бо на становищах митників були найчастіше люди, які самі радо користувались безплатними зразками французьких напоїв. Також прибережні рибалки казали заєдно, що нічого не знають про пачкарство, бо думали постійно, що перевозять вантаж риб і оселедців.

Англійська поліція догадується, що ціла пачкарська афера мала сильну підтримку французьких експортових кол. У звязку з цілою справою „Парі Соар" пише,що начальники синдикату контрабанди діставали великі премії за підтримку вивозу французьких товарів.

—o—

АСТРОЛЬОҐІЧНЕ ПОДРУЖЖЯ.

Сензаційну розводову справу розглядав перед кількома днями нюйорський суд. Позов внесла міс Клерк, із американської аристократії, яка обвинувачує свого мужа, що він подав їй неправдиву дату уродження.

Після кількох місяців подружжя пані Клерк відкрила що її муж уродився не 18 серпня, як він казав, але... 28. серпня.

Позовниця заявляє, що все своє життя уладжує на підставі астрольоґічних даних і тому теж рішилась вийти тільки за мужчину який уродився під знаком Льва. Її муж подав фальшиву дату уродин, бо знав, що в іншому випадку вона не піде за нього. Переконавшись, що муж уродився під знаком „Панни" міс Клерк рішила розвестись зі своїм чоловіком.

Нюйорський суд розвів подружжя не на підставі астрольоґічних віщувань, але тому, що само сфальшування документів уродин є достаточною підставою до розводу.

—o—

З ЧОГО БУДЕ ЖИТИ ЕДВАРД VIII ПО АБДИКАЦІЇ.

Особисті приходи англійського короля, якщо він зречеться престолу і стане звичайним смертником, будуть доволі великі. Йому залишуться два князівства: корнвалійське і ланкастрійське. Королева Вікторія залишила після своєї смерти Едвардові VIII, свому улюбленому правнукові все своє приватне майно вартости 3-міл. фунтів стерлінґів. Особисті приходи короля дають суму 50.000 франків денно. При тім слід завважити, що після абдикації короля англійський парлямент ухвалить йому ще й доживотну ренту. Є з чого жити!

—o—

ПОДАТКОВИЙ ДЗВІН.

В баварськім селі Тітмонінґ вибудували новий громадський будинок і після довгих нарад громадська рада рішила перенести зі старого ратуша податковий дзвін, що не мав ніколи великих симпатій серед мешканців села.

Мешканці Тітмонінґа здавен здавні не любили платити податків, тому кількасот літ тому рішили повісити на вежі дзвін, що нагадував би мешканцям про крайню пору, сповнити прикрий обовязок.

Дзвоном віддавна вже не користувались. Податкові накази й упімнення доручувала пошта. Щойно тепер при нагоді будови нового ратуша рішили знову пустити податковий дзвін у рух. Дзвоном дзвонитимуть в означені дні і пригадуватимуть мешканцям, що треба платити податки

ДИВОГЛЯДИ.

КАЛЕНДАР З ПРЕМІЯМИ.

Всюди вже появились календарі на 1937 р. Одначе ніхто не видав такого календаря як один американський видавець. Американський календар оригінальний, бо всі листки до відривання можна відповідно використати. Видрукували його на 6 ріжних сортах паперу. Січень і лютий — звичайна бібула до чорнила, березень і квітень — папіросна бібулка, травень і червень — лиг… ний папір проти комарів, липень і серпень — папір мухолапка, вересень і жовтень — вугле… папір до машинових копій. Листопад і грудень — фільтраційний папір.

Памятаймо, що місяць грудень є місяцем „Просвіти". Спішім з жертвами на „Дар Просвіті"!

Організаційна праця У.Н.Д.О. в листопаді 1936.

(Комунікат Головного Секретаріяту).

(Докінчення).

ЗВЯЗОК З КРАЄМ. ВЕЛИКА ПРОТИКОЛЬОНІЗАЦІЙНА АКЦІЯ.

Найбільшу вагу поклала партія в місяці листопаді на переведення в цілому краю масової акції в обороні загроженої кольоністами рідної землі. Для спопуляризування тієї справи та обзнайомлення українського загалу з кольонізаційною загрозою Краєва Народня Канцелярія виготовила дві дешеві популярні брошурки, а саме книжечку сен. Юліяна Павликовського **„За землю Батьківщини“** та книжечку посла д-ра Степана Барана й З. Порая **„За рідну землю!“**. За перші три тижні листопада розкольпортовано на терені цілого краю понад 7.000 примірників цих книжечок.

Найбільший натиск положено на переведення масових протестаційних віч і нарад у земельній справі. Ціла наша Парляментарна Репрезентація та чолові одиниці партії на місцях були в листопаді всеціло заняті переводженням тієї акції. Не зважаючи на знані галицькі осінні розтопи, вже в першій половині листопада переведено низку віч, на котрих зявлялося нераз по 300—500 і більше людей. Звіти, що їх досі дістала Краєва Народня Канцелярія, не занотовують ані одного випадку політичного розбивацтва, партійно-політичної кирині й особистих порахунків, які проявились би підчас переводження тієї акції, поминаючи очевидно кілька неповажних комуністичних спроб у ріжних місцевостях краю заколотити однодушний, гостро національний настрій усіх цих нарад та віч. Партія поставила цю акцію на якнайширшій загально-національній основі і треба з особливим признанням відмітити, що в багатьох місцевостях краю партійні противники УНДО оскільки тієї акції безпосередньо не підтримували, то їй принайменше не перешкоджували. З кількох десятків дотепер відбутих віч слід особливо відмітити отсі:

6. XI. — велике віче в **Теребовлі** (реф. пос. Зиновій Пеленський), на якому зявилися численні делегати усіх волостей і сіл Теребовельщини.

7. XI. — віче в **Кобиловолоках** (Теребовельщина), реф. пос. З. Пеленський.

8. XI. — віче в **Дарахові** й тогож дня у **Виневі** (Теребовельщина), реф. пос. З. Пеленський. — Віче в **Підбужі** (Дрогобиччина), реф. пос. д-р Ст. Витвицький.

9. XI. — віче в **Золочеві**, реф. пос. Вол. Кузьмович. На віче прибуло ок. 400 делеґатів з усіх волостей і сіл Золочівщини. — Загальна політична нарада з увагою до земельної справи серед активу Старосамбірщини. Реф. ред. Зенон Пеленський. — Земельне віче в **Долині**, реф. пос. Дм. Великанович.

10. XI. — велике земельне віче в **Старому Самборі**. Понад 500 присутніх. Реф. ред. Зенон Пеленський. — Земельне віче в **Калуші**, реф. пос. Дм. Великанович.

12. XI. — віче у **Войнилові**, реф. пос. Дм. Великанович.

15. XI. — повітова протикольонізаційна нарада в **Підгайцях**, реф. пос. З. Пеленський. — Велике віче в **Бурштині** ,реф. пос. Дм. Великанович. — Земельне віче в **Звинячі** (Чортківщина), реф. інж. Мирослав Гнатюк.

16. XI. — повітове віче в **Бродах** (понад 300 довколичних делеґатів), реф. пос. Володимир Кузьмович. — Віче в **Городку**, реф. гол. Василь Мудрий. — Віче в Дрогобичі, пос. д-р Ст. Витвицький. — Віче в **Збаражі**, реф. пос. Василь Болюх. — Віче в **Болшівцях**, реф. пос. Дм. Великанович. — Віче в **Скоморохах**, реф. пос. З. Пеленський.

17. XI. — Віче в **Підкамені**, реф. пос. Володимир Кузьмович. — Віче в **Скалаті**, реф. пос. Василь Болюх. — Віче в **Золотому Потоці**, реф. пос. З. Пеленський.

18. XI. — віче в **Рогатині**, реф. пос. Дмитро Великанович. — Віче в **Жидачеві**, реф. пос. м-р Іван Заваликут. — Віче в **Монастириськах**, реф. пос. З. Пеленський.

19. XI. — Віче в **Болехові**, реф. пос. Дм. Великанович. — Віче в **Бучачі**, реф. пос. З. Пеленський.

20. XI. — віче в **Жовкві**, реф. пос. д-р Роман Перфецький.

21. XI. — велике робітниче віче в **Перегінську**, реф. пос. Дмитро Великанович. — Віче в **Коношкові** (400 присутних), реф. пос. Волод. Кузьмович. — Віче в **Білобожниці** (Чортківщина), реф. сенатор д-р А. Горбачевський. — Віче в **Колиндянах** (Чортківщина), реф. м-р Василь Грицина. — Віче в **Угрині** (Чортківщина), реф. д-р Остап Юрчинський. — Віче в **Мухавці** (Чортківщина), реф. інж. Мирослав Гнатюк.

22. XI. — був знову великим вічевим днем Чортківщини. В цьому дні відбулися масові віча: в **Полівцях**, реф. д-р Мих. Росляк, у **Нагорянці**, реф. дир. ПСК Володимир Шмата, віче в **Улашківцях**, реф. д-р Ів. Хичій; віче у **Свидовій**, реф. інж. Мирослав Гнатюк, віче у **Шманьківчиках**, реф. пос. д-р Степан Баран.

23. XI. — велике протикольонізаційне і протикомуністичне віче в **Турці н. Стр.**, реферували пос. Гринь Тершаковець і ред. З. Пеленський. — Велике земельне віче в **Борщеві**, реф. пос. д-р Степан Баран.

24. XI. — віче в **Чесанові**, реф. д-р Роман Перфецький.

25. XI. — велике земельне віче в **Тернополі**, понад 700 присутніх. Реферували проф. Іларіон Брикович і пос. Василь Болюх. — Віче в **Заліщиках**, реф. пос. д-р Степан Баран. — Повітове віче в **Косові**, реф. пос. м-р І. Заваликут.

27. XI. — протикольонізаційна нарада парт. активу **львівського повіту**, к .300 делеґатів з усіх волостей і сіл Львівщини; реферували пос. Володимир Целевич, ред. З. Пеленський і пос. Ілько Лисий. — Велике земельне віче в **Камінці Струм.**, реф. пос. Володимир Кузьмович.

28. XI. — віче в **Радехові**; реф. пос. Гринь Тершаковець.

29. XI. — віче в **Щирці**, реф. пос. д-р Степан Біляк. — Віче в **Коршеві** (Коломийщина), реф. пос. Іван Заваликут.

30. XI. — велике віче в **Зборові**, реф. пос. д-р Степан Біляк. — Віче в **Мостиськах**, реф. ред. Зенон Пеленський.

ІНШІ ОРГАНІЗАЦІЙНІ ІМПРЕЗИ.

В листопаді провід партії продовжував бодай частинно акцію нарад інтеліґенції та парт. активу, започатковану в місяці жовтні. Того роду наради відбулися: 6. XI. в **Бережанах** (головно у шкільній справі), реф. пос. Володимир Кузьмович; 9. XI. в **Старому Самборі**, реф. ред. З. Пеленський; 9. XI. нарада інтеліґенції в **Долині**, реф. пос. Дмитро Великанович; 10. XI. повітова нарада в **Калуші**, реф. пос. Дм. Великанович; 17. XI. в **Рогатині**, реф. пос. Дмитро Великанович; повітова нарада в **Жидачеві**, реф. пос. д-р Корнило Троян. 19. XI. в **Турці**, реф. пос. Василь Мудрий; 21. XI. в **Перемишлі** (справа боротьби з комунізмом), реф пос. Володимир Целевич, 22. XI. в **Бродах**, реф. пос. Володимр Кузьмович.

Окремо слід згадати велику самоуправну нараду в Яворові, на яку прибули українські громадські й волосні радні усієї Яворівщини в числі понад 200 людей. Реферував пос. Володимир Целевич. — Дня 22. XI. відбулася численна нарада українського міщанства м. **Дрогобича** в справі заснування Організації Українців м. Дрогобича. Реферували пос. д-р Степан Витвицький і запрошений для тієї імпрези зі Львова д-р Степан Біляк.

Організаційна активність партії в терені була в листопаді сильно гальмована традиційною, природною галицькою перешкодою, а саме осінніми розтопами, які дуже утрудняють комунікацію. Ситуація стала в цьому відношенні дещо лекша в грудні. В м. грудні стоять перед партією два важні завдання: продовжувати розпочату земельну акцію в краю і парляментарні праці, звязані зі сесією сойму й сенату.

Україніка в Польському Радіо.

В останніх 2-ох тижнях Польське Радіо надало три авдиції на українські теми. З того тище львівське Радіо надавало 20-хвилиний **відчит м-ра Семчишина про українську літературу** (у польській мові). Прелеґент дав огляд сучасної української прози й поезії, — найвище ставлючи поезію (лірику) та на останньому місці згадуючи про драму. Відчит був змістовний, дуже совісно приготований. Можна йому хіба закинути переладування прізвищами, бо велика скількість прізвищ, вичислених поруч себе, не дає чужинцеві змоги орієнтуватись між речами великими й малими.

Справжнім українським концертом був уже виступ **хору Д. Котка** (40 хвилин), який відспівав низку творів С. Людкевича, Кошиця та Котка. Великі голосові вальори того хору, зіспіваність та здисциплінованість — виходили у радіо дуже маркантно. Авдицію передавали на всю Польщу.

Так само вчора, у вівторок,. **у 10.30 в ночі**, надавали на всю Польщу зі Львова **„чверть години української поезії“**. Спершу спікер коротко пояснив характер 6-ти українських поетів: Бажана, Рильського, Тичини, Влизька, Антонича й Карманського, — додаючи кілька життєписних подробиць про кожного з них. Потім артист львівського міського театру п. В. Красновецький продеклямував по одному зразку вірші кожного з названих авторів. Зразковий переклад усіх віршів зладив Т. Голлендер. Маємо враження, що деякі вірші — надто модерні і штудерні — не годилися до такого збірного вечора, в якому гублються нюанси. Зате безперечно деякі польські слухачі, що легковажать собі все українське, мусіли бути неприємно вражені, що сучасна українська поезія стоїть на такому — високому рівні..

Дві важливі візити.

Шеф румунського штабу у Польщі, мадярський міністер у Берліні.

КРАКІВ, 9. 12. ПАТ. Нині в год. 11.05 приїхав до Кракова шеф румунського ґенерального штабу ґен. Самсоновічі в товаристві ґен. Атанасю і кількох вищих старшин. На двірці привитав румунських гостей шеф головного штабу ґен. Стахевич у товаристві ґен. Цебульського та кількох старшин польського головного штабу. По привитанні румунські старшини пішли на Вавель, щоб віддати поклін тлінним останкам марш. Пілсудського.

БЕРЛІН, 9. 12. ПАТ. Мадярський міністер внутрішніх справ Козма виїхав нині рано з дружиною з візитою до Берліна на запросини мін. Фріка.

НАГЛЕ ЗАСІДАННЯ РАДИ МІНІСТРІВ.

Політичні кола Варшави були заскочені вісткою, що в середу през. Складковський скликав засідання ради міністрів на 8. год. рано. В цьому засіданні не брали участи ні референти ні протокольянти. Засідання тревало ледви 30 хвилин. Між політичними колами кружляли ріжні поголоски, бо ніхто не знав, що було темою нарад. Щойно коло год. 11-ої оголошено офіційний комунікат, що темою нарад були законодатні справи уряду у звязку зі сесією сойму та сенату.

—o—

ПІВТОРАГОДИННА НАРАДА ПАПИ З КАРД. ПАЧЕЛЛІ.

РИМ, 9. 12. ПАТ. Стефані повідомляє: Здоровля папи краще, але покищо не покидає ще ліжка. Нині рано папа конферував півтора год. з кардиналом Пачеллі.

—o—

ЧИ ДІЙДЕ ДО ДЕВАЛЮАЦІЇ НІМЕЦЬКОЇ МАРКИ?

Французькі фінансові і промислові кола переконані, що німецька марка буде здевалюована на 50 прц. Париський щоденник „Ле Капіталь“ пише, що проти девалюації виступає рішуче мін. д-р Шахт, але її домагаються німецькі промисловці. Вони підкреслюють, що німецькі товари подорожіли на 30 прц. у державах, які здевалювали свою валюту з початком жовтня ц. р. З цієї причини зменшилося теж число французьких туристів у Німеччині, бо вони платять тепер за туристичну марку 5 франків (раніше 4 фр.). Кружляють поголоски, що під впливом таких аргументів канц. Гітлер згодився на девалюацію марки на 50 прц.

НОВИНКИ.

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глуневського, Львів, пл. Капітульна 3. I., тел. 54-46. Найпевніша льоката гроша.**

— **Єдиний український блаватний магазин** „Мануфактура“ під упр. О. Стефановича, Львів, Ринок 37 (побіля Нар. Торговлі), поручає по найнижчих цінах полотна, білі і кольорові, бархани, фланелі, оксамити, сукна. 2943 14—20

— **Машини до писання і до шиття всяких систем і прибори до них, по найдешевших цінах, прецизійна направа машин всяких систем поручає Юліян Ломага — Львів, ул. Валова 11. Одинока українська фірма в тій ділянці. Наука писання на машинах.** 98-115

— **Футра жіночі і чоловічі та ріжного роду футряні шкірки поручає по найнижчих цінах Фабрика футер „Хром“, Львів, вул. Руська 20, тел. 271-83.** 2719 39-?

— **Андріївський Вечір** заходом Молодої Громади відбудеться в суботу, дня 12. ц. м. в год. 8. вечором у власній домівці вул. Коперника 21. Вступ лише для членів. 3234

— **Молоденька піяністка Марта Кравців**, абсольвентка концертового курсу В. Муз. Інституту ім. Лисенка у Львові виступить у неділю 13. грудня в год. 7.30 веч. в малій салі Муз. Товариства із власним речіталем. В програмі твори виключно французьких композиторів 18., 19. і 20. віку. Вступ за програмкою. 3234

— **В Українськім Лікарськім Товаристві** чергові сходини членів у пятницю дня 11. листопада ц. р. в год. 7-ій вечір. На сходинах виголосить д-р Нарциз Лукіянович відчит з демонстрацією недужої на тему: „Менінгітіс специфіка ад базім“. 3230

— **Архиєрейська Служба Божа у Львові.** В неділю, 13. грудня ц. р. в день Іменин Високопреосвященного Митрополита Кир Андрея відправиться в архикатедральнім храмі св. Юра в год. 9.30 рано торжественна архиєрейська Служба Божа по намірению Високодостойного Солензанта. До участи в цьому богослуженні запрошує парохія церкви св. Юра всіх вірних. Установи і товариства, що хотять взяти участь через своїх представників, зволять зголосити їх число і прізвища в парохіяльнім уряді св. Юра до суботи до 12. год. вполудне.

— **Академічні Вечорі у Львові, Золочеві, Рогатині і Яворові.** В неділю 13. ц. м. в год. 18. відбудеться в салі „Української Бесіди“ у Львові (Руського 22) виклад на тему: „Фільософія сучасних природничих наук“. Прелегент: м-р П. Ісаїв. — Того самого дня і в тій самій годині відбудеться виклад в Рогатині на тему: „Св. Письмо у світлі археольогії“ (зі світлинами). Прелегент: д-р Я. Пастернак зі Львова; в **Яворові** на тему: „Молодь і Церква“. Прелегент: о. д-р І. Гриньох зі Львова. — Того самого дня в год. 17. відбудеться виклад у **Золочеві** на тему „Шевченко і релігія“. Прелегент: д-р М. Гнатишак зі Львова.

— **Засідання Фільольогічної секції Наук. Тов. ім. Шевченка** відбудеться в суботу 12. грудня в год. 18-ій увечір у бібліотеці Наук. Тов. ім. Шевч. з таким денним порядком: 1. Д-р М. Рудницький: „В. Стефаник і сучасні йому европейські письменники — співці села“ (з приводу смерти). 2. Д-р І. Свєнціцький: Реґести грамот византійських імператорів у рр. 565—1280. 3. Біжучі справи.

— **Два синдикати польських журналістів у Львові.** Синдикат польських (і жидівських) журналістів у Львові під проводом ред. Б. Ляскоцького, видав на днях комунікат, у якому гостро осудив редакцію „Дзенніка Польского“, що вів завзяту кампанію проти „Веку Нового“ й „Експресу Вечорного“, як лівих, фронто-людових фільських ґазет. Після появи того комунікату члени ред. „Дз. П.“ виступили з синдикату і заповіли створення нового. Як виходить з палкої ґазетної полеміки обох сторін, обидві сторони мають рацію...

— **Навіщо таке спростовувати?** В інформаційній замітці про сходини у Т-ві допомоги емігрантам з приводу роковин трагедії Базару була згадка про п. Тарановича, як одного з організаторів рейду Ю. Тютюнника у 1921 році. На цю замітку три члени наддніпрянської політ. еміграції у Львові принесли до Редакції „Діла“ спростування: „Позволимо собі в імя історичної правди ствердити, що ця вістка зовсім неправдива“. Тимчасом сьогодні явився у нашій Редакції п. М. Таранович і показав нам „Посвідчення“, в якому буквально кажеться: „Предявник цього Микола Таранович є виконуючий обовязки Начальника Цивільного Керування ІІ-ої Повстанчої Групи“. Посвідчення видане на бланкеті „П. П. Штаб при Головній Команді Військ У. Н. Р., 27. жовтня 1921 р. ч. 57“; підписаний „генерал-хорунжий Тютюнник“ (другий підпис: За начальника Цивільного Керування „член ради міністра В. С.“ —нечиткий). Зрештою, п. Таранович сам заявляє, що в самому рейді участи не брав та що ніколи цього не твердив. Однак звертає увагу, що й два підписані під „спростуванням“ панове теж у рейді безпосередньої участи не брали... Від себе зауважимо, що всі такі „спростування“ — для ґазетних читачів зовсім нецікаві та появляються як один із маленьких проявів жалюгідних непорозумінь внутрі наддніпрянської політичної еміґрації у Львові. Це вже тема окрема — і ми були дуже раді, колиб не треба було розписуватись про неї на часописних сторінках.

— **Тайні податкові урядовці.** Міністерство скарбу організує загострену скарбову контролю з метою викривати податкові і девізові проступки. З цією метою спеціяльні урядовці будуть збирати потайки послідовно інформації про дохід, заробітки і спосіб життя поодиноких осіб, які платять податок. З цією метою тайні податкові урядовці переводитимуть принагідні гутірки у поїздах, на залізничих двірцях, на торгах, ярмарках, у коршмах і при кожній іншій нагоді. Тому міністерство збільшило число контрольних районів. І так нові райони створено на терені скарбової палати у Ловічу, Збаражі, Бережанах, Добромилі, Ліську, другий у Львові на львівський повіт, у Ніску і Переворську та на терені луцької скарбової палати.

— **Після ліквідації міського апровізаційного заведення.** На останньому засіданні міської ради у Львові президент д-р Островський, відповідаючи на інтерпеляцію у справі ліквідації міського апровізаційного заведення, ствердив, що із 22 апровізаційних крамниць тільки 2 залишено як молочарні. Решту двайцять зліквідовано так, що 16 продано приватним особам, а 4 зліквідовано зовсім, бо не було рефлектантів. Ліквідація була конечна з огляду на нерентовність і високі адміністраційні кошти. Крім того міські харчеві крамниці не відограли ролі реґулятора цін (і конкурента з „Маслосоюзом“) як цього спершу надіялися. Упорядкуванням справ зліквідованого заведення займається окрема комісія.

— **Знак часу.** Міністерство освіти видало обіжник, яким привертає по гімназіях знову лектуру ославленої трильогії Сенкевича. Як відомо, попередник теперішнього міністра усунув був цю трильогію із шкіл як шовіністичний твір, що викликує ненависть до українського народу. В нинішню пору трильогія Сенкевича являється знову лектурою, що відповідає духові часу.

— **Зловживання у львівській ґазівні.** Щоб не допустити до дефіциту наслідком спаду зужиття міського газу на 20 проц., відповідальні чинники за господарку ґазівні звеліли робітникам так орудувати газоміром, щоб виказував меншу скількість дашавського газу, зужитого з фірми „Газоліна“. Таке фальшівництво тревало три роки і ґазівня не виказувала страт, хоча консумція зменшилась, навпаки приносила значні доходи. Слід зазначити, що ґазівня платить „Газоліні“ за дашавський газ тільки 4 с. за 1 куб. метр, змушуючи своїх консументів платити аж 32 с. Справою, що викликала серед відборців газу велику сензацію, зайнялася прокуратура.

— **Як гинуть солтиси?** В селі Розтічках долинського повіту знайшли на вулиці в неділю вечором місцевого солтиса, тяжко раненого трьома револьверовими стрілами. Стан його безнадійний. Солтис Михайло Ільницький не мав сипатій у своїй громаді. Справою занялася поліція.

— Шість тижнів тому пропав солтис громади Баличі Подорожні Василь Трубич. Спершу думали, що його вбито. Щойно тепер показалося, що Трубич утонув у ріці, тіло його найшли в місцевому потоці.

— **Із царства п. Юзефського.** Повітове староство в Горохові припинило діяльність Т-ва „Просвіти“ в томуж місті. Це останнє т-во „Просвіти“ на Волині.

— **Краєва хроніка.** В селі Шоломиї пов. Бібрка Василь Бутрин застрілив 25-літнього Гриця Захарка, що вернувся з вязниці, яку відсидів за вбивство його брата Федора Бутрина. — В Тернополі в мешканні воєвідського возного Пи... бильського вибухла в неприсутности родичів пожежа, в якій згинула дитина в колисці. Старші діти сховались на стриху.

— **Еміграційний рух у листопаді.** За посередництвом Еміґраційного Синдикату в листопаді ц. р. виеміґрувало з Польщі: до Південної Америки 1.205 осіб, до Північної 210, до інших заморських країв 68. Крім того синдикат полагодив пашпортові формальности для 367 осіб, що виеміґрували в тім часі до Палестини. Взагалі в місяці листопаді ц. р. виеміґрувало з Польщі 1850 осіб.

— **Із заздрости застрілив наречену.** В Перемишлі 27-літній управитель млина Ізидор Екерт застрілив свою наречену, 25-літню студентку Єлисавету Шехтер, з якою на другий тиждень мав повінчатись. Причиною трагедії була суперечка, яку викликав Екерт із заздрости. Коли наречена заявила, що радше його покине, а не буде довше зносити його докорів, Екерт добув револьвера і двома стрілами в голову положив її трупом на вулиці. Опісля побіг над беріг Сяну і кинувши револьвер у ріку, пішов до свого товариша, перед яким признався до злочину. Душогуба арештовано.

— **Окрадають навіть гроби.** На цвинтарі в Новосілках пов. Камінка Стр. невідомі люди вломилися до гробниці родини Винницьких і розбивши пять домовин, здерли з небіщиків біжутерію. Поліція глядає за злодіями.

— **Припинюють діяльність білоруських товариств.** Виленське городське староство припинило діяльність Білоруського Інституту Господарки і Культури. В мотивах староство підкреслило, що Т-во Білоруська Школа втягнуло Білоруський Інститут Господарки і Культури до інспірованої комуністичною партією Західної Білоруси т. зв. „шкільної акції“ і з цією метою створено у Вильні „шкільний секретаріят“. Виділи припинених товариств внесли відклики до міністерства внутрішніх справ.

— **Самогубства.** Контрактовий урядовець ...гобицького повітового виділу 26-літній Казимир Лопатка, що мав відсидіти 10-місячну вязницю за грошеві зловживання, кинувся до Дністра разом зі своєю любкою Юлією Лехівною. Їхні тіла виловили під Єзуполем. — М-р А. Ляшовер, що отруївся у Львові вероналем, помер у шпиталі. Причиною самовбивства було те, що його покинула жінка. — У помешканні при вул. Івашкевича у Львові повісився 27-літній Ю. Л. Покорні... судовий аплікант, син професора. Причиною самогубства невилічима недуга.

— **Наслідки нещасливої любови.** Берлінський суд розглядав справу 26 літнього Бернарда К., що спричинив смерть людини серед незвичайних обставин. З розпуки, що його покинула наречена, він упився, сів на чужий самохід і почав гонити вулицями міста. Над раном він наїхав на міського службовця, що замітав вулицю, і тягнув нещасного 20 метрів, та врешті відкинув його нежиного. Суд засудив його на рік вязниці, мотивуючи лагідний вимір кари станом афекту, в якому находився обвинувачений.

— **Велика катастрофа повені** скоїлася на острові Люцон, головному острові филипинського архипелягу. Наслідком довготревалих дощів виступила з берегів ріка Ріо Гранде де Кагаян і залляла дві провінції у промірі 100 км. Вода піднеслася на 10 метрів, так, що в деяких місцях телеграфічні стовпи знайшлися на два метри під водою. Жертвою катастрофи стало кілька тисяч людей.

— **Матримоніяльні автомати в Токіо.** На вуглах більших вулиць у Токіо уставили на американський зразок матримоніяльні автомати, які сповняють краще своє завдання ніж американські. Кожний, хто вкине монету, дістане спис мужчин і жінок, кандидатів (-ок) на подружжя. Крім прізвищ у списі є короткий опис життя, маеткові відносини, становище і т. п. кандидатів (-ок). Хто хоче одружитись, звертається до фірми, яка уставила автомати, за ближчими інформаціями.

— **Ріжні вістки.** Із Сітль повідомляють про катастрофу величезного бомбового літака для американських військ. Катастрофа склалася в часі пробного лету, причому число людських жертв незнане. — Румунський суд у Бакав засудив голосного бандита Корою на 5 літ вязниці, а одинацятьох його спільників на кари вязниці від 1 до 5 літ. — На острові Сіліян у Швеції заломився лід під самоходом, причому втонуло четверо осіб. — Біля Еребро (середуща Швеція) поспішний потяг наїхав на автобус, вбиваючи шофера і четверо дітей. — До ріки Саони (Франція) впав особливий самохід і втопився з шістьма пасажирами. — В американській вязниці Сінг-Сінг виконають незабаром 6 смертних присудів на бандитів, що брали участь в кріваваому грабунку. — У Празі завалилося 3 поверхове рруштування при будові біржевого будинку, при чому потовклося 20 робітників. — В місцевости Лейрія в Португалії завалилася стеля шкільної салі, де відбувалися збори католицької організації, причому згинуло кількадесять осіб.

— **Вияснення.** В ч. 268 Вашого хвального часопису в дописі з Варшави про урочисту панахиду по розстріляних у Базарі вкралася мабуть невільна помилка. Зазначено, що панахида відбулася заходом Українського Центрального Комітету у Варшаві. Дозволяємо собі цю помилку спростувати, бо панахида відбулася заходами Українського Военно-Історичного Товариства, яке й започаткувало святкування памяти героїв з Базару ще кілька літ тому. До акції Т-ва приеднався в ц. р. варшавський відділ Т-ва „Український Центральний Комітет", беручи на себе 1/4 видатків на уладження панахиди. — З пошаною В. Змієнко, заступник голови Управи Товариства, Ґенерального Штабу генерал-хорунжий; Ю. Науменко, член-секретар.

— **Реклямa підносить збут!** Наші Читачі напевно звернули увагу на оголошення у числі з попереднього вівтірка, яке також появилося рівночасно в інших часописах, про радієві апарати **Caruso** фабр. П. З. Р. **„Capello"**. — Тепер довідуємося з пресового комунікату Дирекції Комісаріяту в Катовицях, що вночі з вівтірка на середу був влом до фабрики П. З. Р. **„Capello"**, що міститься у Велновці. Злодії вкрали більшу скількість відбірників **Caruso**, як також відповідні лямпи і голосники, загальної вартости зол. 10.000. „Звеличників Карузо" дотепер не віднайдено.

—o—

Зі судової салі.

47 СЕЛЯН ПЕРЕД СУДОМ У САМБОРІ.

Перед окружним судом у Самборі стануло 9. ц. м. 47-ох селян з Погорець. Прокуратор притягнув їх до відповідальности за провину зі ст. 162 і 163 к. з. Акт обвинувачення каже, що підсудні брали участь у збіговищі дня 1. липня ц. р. в Острові Тулиголовськім пов. Рудки, де від куль поліцаїв згинуло 7 осіб, а кільканацять було ранених. Як нашим читачам відомо, в Острові Тулиголовськім і в 13-ох інших селах рудецького повіту дійшло з кінцем червня ц. р. до страйку рільних робітників, які домагалися підвишки платні від землевласників. Одночасно малоземельні селяни домагалися обнижки цін сіна, яке продають селянам землевласники. У відповідь на це дідич Острову Тулиголовського Станислав Валь спровадив 58 рільних робітників зі Сяніччини, які мали приступити до праці 1. липня ц. р. Одначе місцеві селяни і з дооколичних сіл рішили силою не допустити до праці спроваджених робітників. І дійсно дня 1. липня ц. р. — каже акт обвинувачення — зійшлося перед фільварком в

Острові Тулиголовськім кілька тисяч селян, озброєних серпами, колами і вилами, щоб вигнати спроваджених робітників. Не помогли переконування рудецького старости ні підкомісаря поліції Калькуса, які взивали зібраних селян розійтися. Навпаки селяни почали окружувати поліцію і в одній хвилині частина юрби, 1000 до 1500 осіб, рушила на фільварок з окликом „бий бойків". По дорозі юрба нищила збіже, ломила плоти і вирвала браму фільварку, скидала дахівки з возівні, а деякі з юрби хотіли навіть підпалити стирти соломи. Тому то поліція в обороні бойків і своїй вжила зброї. Від стрілів згинуло 7 осіб, кількох було ранених. Щойно на вид ранених і тому, що зі Львова надійшла підмога поліції, юрба відступила на поблизьку сіножать. Вкінці акт обвинувачення каже, що провідниками юрби були: Йосиф Артимяк, Іван Бабій, Василь Ковалець, Микола Гурський і Михайло Гриник.

По відчитанні акту обвинувачення переслухано 6-ох підсудних, які відповідають з вільної стопи.

✝ Посмертні згадки.

Анна з Сембратовичів Вітошинська, вдова по бл. п. шк. інспекторі, упокоїлася в Бозі 2. грудня 1936 в Коломиї. Похорони відбулися 4. грудня. Усім, що взяли участь у сумному обряді, складає щиру подяку **Крупська Юлія.**

3232

Спорт.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Змагання за віденську чашу: Австрія — Металлюм 3:1, Вакер — Сімене 5:1, Лібертас — Альфа 6:3, Рапід — Остбан 7:1, Він — Вінерберг 3:1, Австро-Фіят — Пост 1:1, Вієнна — Меркур 5:0, Гакоаг — В. А. Ц. 3:0.

Італійські мистецтва: Больонія — Рома 1:0, Дженова — Міляно 0:1, Новара — Фіорентіна 2:1, Амброзіяна — Ляціо 2:2, Барі — Наполі 3:1, Алесандрія — Торіно 0:0, Трієстіна — Люкезе 4:1.

Гаківка у Швайцарії. Е. Г. Ц. Давос — Цюріхер С. Ц. 3:0 (2:0, 0:0, 1:0).

Штутгарт — Лодзь 9:7. Німецька боксерська дружина перемогла заслужено боксерську репрезентацію Лодзі.

Вінер ЕФ — Репрезентація Бранденбургії 4:0. Віденці перемогли зовсім легко в Берліні репрезентацію Бранденбургії 4:0.

Гаківка в Румунії. Німецька гаківкова дружина з Чехословаччини Т. Е. Ф. грала в Букарешті з Браґадіру і Телефонклюбом і осягнула в обидві висліди 2:2.

ФАЦ — Шлеськ 6:4 (3:2). Змагання коп. мяча. Шлеськ програв, хоч грало кількох гравців Руху.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича.

СОКАЛЬ:
11. XII. Циганський барон.
12. XII. Муж двох жінок.
13. XII. Лев в Абісинії.
14. XII. Інваліди.
15. XII. Шаріка — премієра.

УГРИНІВ: Неділя 13. XII. поп. Інваліди.

КАМІНКА СТРУМИЛОВА:
16. XII. Циганський барон.
17. XII. Муж двох жінок.
18. XII. Шаріка.

Для 19., 20. і 21. XII. гратиме театр у Львові в салі Театру Ріжнородностей. Репертуар буде оголошений в найближчих днях.

Український Мол. Театр „Заграва" під арт. пров. В. Блавацького.

ЖИДАЧІВ:
10. XII. „Камо грядеши?" II. ч. Смерть Нерона.

ЖУРАВНО:
11. XII. „Камо грядеши?" I. ч. Вініцій і Лігія.
12. XII. II. ч. Смерть Нерона.
13. XII. Голгота.

ХОДОРІВ:
14. XII. „Камо грядеши?" I. ч. Вініцій і Лігія.
15. XII. II. ч. Смерть Нерона.
З Ходорова театр загостить до Рогатина.

Великий Театр:
Четвер, 10. XII. год. 8. веч. опера „Аїда".
Пятниця, 11. XII. год. 7.30 веч. „Міст".

Кіна.

АПОЛЬО: „Чардаш — Токай — Кохання".
АТЛЯНТИК: „У тіні самітної сосни" із Сильв. Сідней.
ВАНДА: „Давид Коперфільд", „Генерал Чен".
ҐРАЖИНА: „Одна із тисячі" з Март. Еґерт.
КАСІНО: „Я невинний".
КОЛІСЕЙ: „Сини пустині", „Потони за тею".
КОПЕРНИК: „Антін Адверз".
МАРУСЕНЬКА: „Антін Адверз".
МЕТРО: „Граф Монте Крісто" (дві серії разом).
МІРАЖ: „Любощі" (на осн. Шніцлера).
МУЗА: „Пастер", Пауль Муні.
ПАКС: „Їх екселенція шофер".
ПАЛЯС: „Жайворонок" (на осн. Легара) з Мартою Еґерт.
ПАН: „Вірли на припоні", „Веселе шаління".
РАЙ: „Малі жіночки".
СВІТ: „Малі жіночки" з Катериною Гепберн.
СТИЛЕВЕ: „Почалося від цілунку", ревія „Ходи на одного".
ТОН: „Генерал Суттер".
УТІХА: „Великий чародій" і ревія.
ХИМЕРА: „Веселий Донжуан".

ФОТОПЛЯСТІКОН.
(пл. Марійська 5.)
Францесбад — Марієнбад — Тепліце.

—o—

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 10. грудня 1936.

Відень (506,8) 17.30 Сп. ресітель А. М. Гавшільд бас-барит., 19.30 Концерт муж. хору, 20.20 „Сафо" траг. Ґрільпарцера, 22.20 Скрипка, **Кошиці** (259,1) 17.15 Для Закарпаття, нар. пісні, **Прага** (470,2) 1.55 Скрипка, 18.00 Муз. вид. для дітей, 20.50 Симф. концерт, **Париж** (1648) 12.00, 14.00 Орх. концерт, 18.00 Театр Улан, 21.00 Віольончеля, **Білгород** (437,3) 20.00 Нар. пісні, Берлін (365,7) 10.00 Нар. пісні Брамса та Реґера, соло спів, 20.10 Вечір танк. музики, тріо форт., спів, **Кенігсвустергаузен** (1571) 14.00, 16.00 Музика, 17.50 Віольончеля, **Мінхен** (405,4) 11.00 Музика для села, 16.30 Орх. концерт, **Будапешт** (549,5) 13.30, 21.55 Циг. музика, 19.00 Сольо на тарогато, 19.30 „Венус із Мільо" оп. Губая, **Міляно** (368,6) 11.30 Легка музика, 12.40 Розр. концерт, 17.15 Вок. концерт, 20.40 „Ле падрона дель мондо" ком. Веніяна, опісля орх. концерт, **Рим** (420,8) 17.15 Солісти, Дж. Лера Лабін сопр., віольонч., 19.45 Легка музика, 21.00 Трансмісія з Больонії: **„Ґризельда" оп. Гендліа.**

Пятниця, 11. грудня 1936.

Відень (506,8) 12.00, 18.10, 19.35 Концерт, 14.00 Співає Геральдина Фарар сопран, 15.20 Муз. авд. для молоді, **Брно** (325,4) 20.10 Чеська оп. музика, **Прага** (470,2) 16.10 Легка музика, 21.00 „Аполлоній з Тіяни" драм. поема з муз. Іраза, **Париж** (1648) 12.00 Гуходові твори, 14.15 Вок. концерт, 17.00 Камер. музика, 18.30 19.30 Концерт, 21.00 Солісти, спів, форт., 21.45 Опера, **Білгород** (437,3) 17.20 Сп. реситаль, 18.30 Нар. пісні, **Берлін** (356,7) 8.20 Форт. музика, 14.15 Розр. музика, 18.00 Концерт, 20.10 Форт. твори Брамса, 2030 Симф. концерт, **Кенігсвустергавзен** (1571) 14.00, 16.00 Музика, 19.00 Розр. концерт і вес. сценки, 20.10 Вечір гарної музики, **Мінхен** (405,4) 11.00 Музика для села, 18.00 Давня і нова популярна музика, 20.10 „Гері ібер Борд" оперетка Кінеке, **Будапешт** (549,5) 12.05 Циг. музика, 17.00 Форт. реситаль, 18.15 Давня мадярська музика, 21.40 Сальон. музика, **Мілано** (368,6) 11.30 Розр. концерт, 12.40 Легка музика, 21.00 Симф. концерт, **Рим** (420,8) 16.00 Трансм. з авад. св. Сесилії Форт. реситаль, 20.40 „Іль ре, ле торі і лі Альфієрі" оп. Льоція.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 10. грудня 1936.

6.30 Ранішня авдиція, 6.33 Руханка, 6.50 Музика з гр. пл., 7.15 Ранішній денник, 7.25 Програма на днині, 7.30 Трохи інформацій, 7.35 Легка музика з гр. пл., Авдиція для шкіл, 11.30 Муз. поранок для молоді вселюд. шкіл, хор, орх., спів, форт., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Концерт, 12.40 Полудневий денник, 12.50 Від чого зачинати в господарстві свіжо скомасованім, 14.30 Концерт бажань, 15.00 Господарські вістки, 15.15 Реклямовий концерт, 15.30 Львівські біжучі вістки, 15.35 Орхестра, 15.55 Куток гумору, 16.00 Пучіні: „Тоска", з гр. пл., 16.20 Хвилина питань, гутірка для старших дітей, 16.35 Орх. концерт, 17.00 На сусп. інтервю, 17.15 Камер. концерт, 17.50 Про книжку Ґольдшмідта: „Вступ до науки про життя", 18.00 Актуальна гутірка, 18.10 Сніговий комунікат, 18.12 Спортові вістки, 18.20 Легка музика з гр. пл., 18.35 Вольна організація. (На маргінесі XIX. ст. Русселя), 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Театр Уяви: „Треті й останні двері" І. Моравської, 19.35 Годинка у Відні, Збоінська-Рушковська сопр., форт., 20.30 Програма незалежности тому сто літ, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Сильветки польських композиторів: Вит. Малішевський, орх., форт., спів, 22.00 Оперетова музика, 23.00 Танкова музика з гр. пл.

Пятниця, 11. грудня 1936.

6.30 Ранішня авдиція, 6.33 Руханка, 6.50 Музика з гр. пл., 7.15 Ранішній денник, 7.25 Програма на днині, 7.30 Трохи інформацій, 7.35 Легка музика з гр. пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 11.30 Для старших дітей: Книжки говорять, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Ґріґова хвилина з гр. пл., 12.40 Полудневий денник, 12.50 Від чистоти у стайні до чистоти в коморі, 15.00 Господарські вістки, 15.15 Реклямовий концерт, 15.30 Львівські біжучі вістки, 15.35 Львівська молодь перед мікрофоном: Марусина запаска, муз. авд., 15.55 Туристичний інформатор, 16.00 Гавайська гітара, з гр. пл., 16.15 Гутірка з хорими, 16.30 Концерт орх., 17.00 Під чаром готику в Цельпліні, 17.15 Африка, репортаж із гр. пл., 17.50 Говорена енциклопедія, 18.00 Актуальна гутірка, 18.10 Завдання дещетарських клюбів, 18.20 Про вітрильники та дні великої плавби, 18.30 Музика з гр. пл., 18.40 Поет і румунський пейзаж, виг. Душа Чара, 18.50 Лісові новини, 19.00 Оповідання доктора, фрагм. з пов. С. Отвіновського „Життя триває чотири дні", 19.20 Авд.: З піснею по краю, 19.45 Оп. фрагмент, 20.00 Симф. концерт, орх., клявесин; у перерві ок. год. 21.00 Вечірній денник, Актуальна гутірка, 22.30 Скеч: „Не так скоро, пане Цротик", 22.45 Танкова музика.

Радіокутик.

РОЗВИТОК РАДІЯ В АМЕРИЦІ.

10-ліття Національного Радіового Т-ва звернуло увагу загалу на нечуваний розвиток американської радіофонії, який йде дещо відмінними шляхами ніж в Европі. Про подробиці, які стаються до американської радіофонії, ми можемо довідатися передовсім з преси, бо довго і середньо-хвильні стації з Америки доходять до радіослухачів, що мають приймачі і так зв. „третій засяг хвиль".

Характерною рисою американської радіофонії є радіовий репортаж, який послуговується при трансмісіях цілою залою трансмісійних возів, літаків і моторових човнів. Репортери радіофонії є направду скрізь, бо мають незнані ще в Европі майже невидні мікрофони, сховані в клапі маринарки.

Репортери радіофонії знаходиться скрізь: серед вуличних прохожих, у театрах, банках, на залізничних двірцях, у портах, фабриках, школах, на спортових змаганнях — на морі і на суходолі. Вони осягали з мікрофонами стратосферу, брали участь у рекордах швидкости літаків. Мікрофон заглядав навіть до кратеру вулькану Везувія.

Радіостанції „Національного Т-ва" трансмітують річно до 40.000 програм. В студіях цих радіостацій виступало вже понад пів міліона артистів ріжних національностей. Розпоряджаючи величезним капіталом Т-во платить у деяких випадках фантастично великі гонорарі.

Т-во має власну пресу. Згідно із пресовими вістками, програми з мережі „Нац. Т-ва" слухає пересічно 80.000.000 осіб. Значні суми видають також і на трансмісії з Европи. В б. р. кількість цих трансмісій перевищує певно 500. Крім того Т-во утримує в Европі штаб спеціяльних кореспондентів, що надсилають до радіостацій хронікарський і літературний матеріял для мікрофонів.

Всеж радіофонічна мережа цього величезного концерну не є безконкуренційна. Її найбільшим суперником є концерн радіостацій обєднаних в „Т-ві Колюмбія", що має 105 більших радіостацій і таку саму як і „Нац. Т-во" кількість радіостацій короткохвильних. Цей концерн також основується в 40 проц. на реклямових авдиціях. Нпр. у минулому році на 18.372 програмові авдиції — понад 6.000 було закуплено господарськими організаціями, фабриками і торговельними фірмами. В Европі це вважалиб напевно тягарем що обнижує артистичний рівень програм, але у Сполучених Державах рекляму вважають, як відомість не менш важливу ніж інформації з політичного, суспільного або мистецького життя.

Радіову програму, яка інформує про випуск на ринок нового типу самоходу, нового специфіка, нової системи будови дому або меліорації землі під парцелі, нових тариф, біржевих курсів або цін — приймають американці, як річ важливу, підставову в приватному житті. Під тим оглядом психіка американського радіослухача є більш одноцільна ніж психіка европейського слухача. Культурні ріжниці між слухачем в Ню Йорку і Сан Франціско є менші, ніж між слухачем у Берліні і Мінхені, Льондоні або Мадриді.

Загалом у Сполучених Державах було на 1. січня 1936 р. 625 радіостацій, що мають відповідні концесії. З цієї кількости — 564 радіостації основувалися на реклямових засадах. Для доповнення характеристики варто додати, що за кілька останніх літ промисл і торгівля радіовими урядженнями видали на рекляму 110.000.000 долярів, тобто понад пів міліярда золотих. Решта радіостацій — 61 належало до суспільних і культурних організацій та до приватних осіб.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Купно — продажа: Бельґи бельг. 98.88, 89.45, Дол. американські 5.31.50—5.28.50, долари канад. 5.31 — 5.28, Фльорен гол. 289.50 — 287.80. Франки фр. 24.83 — 24.69, Франки швайцарські 122.30—121.50, Фунти англ. 26.12—25.96, Ґульд. данц. 100.20 — 99.80, Кор. ч. 17.80—17.40, Кор. дан. 116.59—115.75, Кор. норв. 131.18 — 130.20, Кор. шв. 134.58 — 133.60, Ліри італ. 25.00 — 24.50, Марки фінл. 11.53 11.00, Марки нім. 130 — 125, Шил. австр. 94.00—93.00. Марки нім. срібні 140 —135.

Звідомлення збіжевого ринку Центросоюзу з дня 9. ц. м.

Ціни за 100 кг. люзом, льоко вагон-стація заладования:

	льоко ст. заладов:
Пшен. збірна 750 гр/л 5%	21·40—21.75
Жито збір. 694 гр/л. 3%	17·00—17·25
Ячмінь пашн. 621 гр/л. 4%	18.20—18.30
Овес легко задош. 444	13·25—13·50
Овес не задош. 456	13·75—14.00
Гречка 10%	19·50—20·00
Кукурудза жовта	14·75—15·00
Кукурудза червона	16·00—16·25
Конош. сімя	32.00—32.10
Сояшникове сімя	32·25—32.50
Насі нпидену 95%	40·00—41·00
Фасоля корона руч. в. з м. 42	53·00—54·00
Фасоля „Різец" руч. виб. з м.	40.00—41·00
Фасоля шмальц. руч. виб. з м.	40·00—41·00
Фасоля шмальц. спец. ручно вибир. з міш.	42·00—46.00
Фасоля краса рафована	25·00—26·00
Фасоля цукр. ручно виб.	31·00—32·00
Конюшина червона	100—105
Конюшина вільна від каняки	115—120
Конюшина вільна від каняки 96 проц. чистоти	120—125

Пшениця і ячмінь виказують легку поправу. Ціни інших продуктів незмінені, лише фасоля краса має нахил знижковий. Тенденція удержана.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що від дня 9. грудня п. р. кооперативам платив за: льоко Львів.

1 кг. масла десерового бльок. 1 без опакування	3.00 зол.
1 кг. масла десер. бочкового включно з бочк. опакуванням	3.00 „
1 кг. масла експорт. включно з експортовим опакуванням	3.05 „
1 л. молока	0.19 „
1 к. яєць	5.40 „

Тенденція на масло звишкова, на молоко та яйця сильна.

ПТИЦЯ.

Маслосоюз повідомляє, що в дні 9. XII. п. р. платив своїм доставцям за 1 кг. живої птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові, (пл. Більчевського ч. 3) такі ціни:

Індички I. кл., добре умясені, повногруді	1.15 зол.
Індики I. кл., добре умясені, повногруді	1.00 „
Курята I. кл. біло й жовтоніжки, без острішок, до ваги 1.60 кг.	1.00 „
Кури I. кл., товсті, без остріг, без папіряку на ногах, щойно від 1.80 кг. вгору	0.90 „
Качки товщені I. кл. щойно від 1.80 кг. вгору	1.00 „

Слабших сортів від вище поданих, не приймає.

Подяка.

Усім, що з приводу смерти нашої Дорогої Мами бл. п. **Анни з Боксів Коберської** поспішили висловити нам свої співчуття, складаємо пією дорогою щиру подяку. Зокрема дякуємо Хвальному Товариству „Боян", який своїм хором звеличав жалібний похоронний обряд, членам Товариства „Бандурист" за участь в похоронах зі своєю орхестрою, Всеч. Духовенству за релігійну прислугу, членам Товариства „Каменярів" за громадну участь в похороні та всім тут неназваним Знайомим і Приятелям нашої родини.

Дякуємо щирим серцем Високоповажаному Пану Докторові Михайлові Хомнові за надзвичайну солідну і майже безкорисну лікарську опіку над хорою в часі її тяжкої недуги.

Ці прояви громадянського співчуття були для нас великою розрадою у днях нашого смутку.

Самбір, дня 7. грудня 1936 р.

Карло, Остап, Галина і Марія Коберські.

ОПОВІСТКИ.

Замісць цвітів на домовину товаришки бл. п. **Анни Вітошинської** зложила я в канцелярії Кружка „Р. Шк." в Коломиї 7.50 зол. і 7.50 зол. складанкою почтовою на Товариство Допомоги Інвалідам. — **Крупська Юлія.** 3232

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.